

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย

การเรียนรู้การสอนภาษาไทย

ปัญหาและแนวทางแก้ไข

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย ระดับที่ ๕

การเรียนรู้การสอนภาษาไทย

ปัญหาและแนวทางแก้ไข

สถาบันภาษาไทย
กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย ฉบับที่ ๕

การเรียนรู้ภาษาไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข

สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

© กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๓๘

ISBN 974-268-0183

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๕๔ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

นายสุคนธ์ วิบูลย์ศิลป์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๓๘

๔๔๕.๔๑๐๗ การเรียนการสอนภาษาไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. --

กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๘.

๗๑ หน้า : ๒๖ ซม.

ISBN 974-268-0183

๑. ภาษาไทย - การศึกษาและการสอน. ๒. บุขบา ประภาสพงค์,
บรรณาธิการ. ๓. จารุติ ฝโลประการ, บรรณาธิการ ๔. ปราณิ บุญชุม,
บรรณาธิการ. ๕. ชื่อเรื่อง.

คำนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ การใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องเหมาะสมจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ทุกคนในชาติพึงเอาใจใส่ เป็นที่น่ายินดีที่มีกลุ่มผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ นิสิต นักศึกษา สนใจศึกษาเกี่ยวกับวิชาภาษาไทยและได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยไว้มาก ผลงานวิจัยเหล่านี้มีทั้งการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย เพื่อสนองจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทยในสื่อมวลชน ประเภทต่างๆ งานวิจัยเหล่านี้ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษา วิเคราะห์ปัญหาและข้อบกพร่องของการใช้ภาษา รวมทั้งได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไข ไว้ด้วย นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำผลวิจัยมาพิจารณาแก้ไขสิ่งที่เป็นข้อบกพร่อง และเป็นแนวทางในการพัฒนาภาษาให้เหมาะสมกับกาลสมัยได้เป็นอย่างดี

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทยเรื่อง การเรียนการสอนภาษาไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข เล่มนี้ ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการศึกษาของกรมวิชาการ ได้ร่วมมือกันพิจารณาคัดเลือกงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในสถานศึกษาระดับต่างๆ ซึ่งได้ศึกษาไว้ในหลายลักษณะ เช่น การศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การศึกษาสภาพปัญหาในการเรียน การสอนภาษาไทยของนักเรียนที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน นำมาศึกษาและเรียบเรียงรายงานให้ทราบผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เหล่านี้ หนังสือเล่มนี้จึงให้ข้อมูลและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ในภูมิภาคต่างๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางการแก้ไขปัญหา

กรมวิชาการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุดความรู้ภาษาไทยเรื่อง การเรียนการสอนภาษาไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาไทยและให้แนวทางแก่ผู้สนใจในการส่งเสริมและพัฒนาภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สม อรรถ

(นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

อธิบดีกรมวิชาการ

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

สารบัญ

หน้า

คุณภาพของวิชาภาษาไทยในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	๑
ธีรณง เกิดสุคนธ์	
การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข	๖
พันธ์ณีย์ วิหคโต	
ภาษาถิ่นกับการเรียนการสอนภาษาไทย	๑๑
วันเพ็ญ สุทธากาศ	
ข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทยและการสร้างแบบฝึกซ้อมเสริม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เขตกรุงเทพมหานคร	๒๖
ปริญญา ฤทธิ์เจริญ	
ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กและนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน	๓๓
บุษบา ประภาสพงศ์	
ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา ๒๕๓๓	๔๓
บุษบา ประภาสพงศ์	
ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา ๒๕๒๕	๕๒
บุษบา ประภาสพงศ์	
การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย	๖๐
ปราณี บุญชุม	
ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า	๖๕
จงจิต นิมมานนรเทพ	
ภาคผนวก	
รายชื่อเอกสารงานวิจัยที่ใช้ประกอบการเขียนบทความ	๗๐

คุณภาพของวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ธีรนาถ เกิดสุขคนธ์*

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ และเป็นปัจจัยในการสร้างเสริมเอกภาพของชาติ แต่ปัจจุบันจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ พบว่ามีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรพัฒนาให้อยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งในเรื่องของการส่งสาร และการรับสาร

คุณภาพของการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ดังนั้นจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียน ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ตัดสิน และอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการประเมินไปประกอบการวางแผน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น จึงมอบหมายให้กรมวิชาการในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรและวัดผลประเมินผล เป็นผู้ประเมินคุณภาพการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในภาพรวมเป็นระยะๆ ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๖ และได้กระทำอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

* ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาเครื่องมือวัดผล สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

ปีการศึกษา ๒๕๓๖ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ได้ประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียน โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๐๖,๕๔๕ คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๖๗,๗๕๐ คน โดยสุ่มจากนักเรียนทั่วประเทศและทุกสังกัด ทั้งนี้ในการประเมินวิชาภาษาไทย สอบวัดความสามารถที่สำคัญ ๒ ประการ คือ ความสามารถในการรับสารอย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการส่งสารได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินทั้ง ๒ ชั้นนี้เป็นข้อสอบด้านความคิด (Cognitive Domain) แบบเลือกตอบ ชนิด ๔ ตัวเลือก จำนวนฉบับละ ๔๐ ข้อ

ผลการประเมินนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นักเรียนมีความสามารถในการรับสารอย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าความสามารถในการส่งสารได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในภาพรวมทั้งประเทศนักเรียนมีความสามารถในการวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายเขตการศึกษาพบว่า นักเรียนในเขตการศึกษา ๔ และ ๑๑ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละใกล้เคียงกับระดับประเทศ นักเรียนในเขตการศึกษา ๑ ๒ ๖ ๗ ๙ และ ๑๐ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ ในขณะที่นักเรียนในเขตการศึกษา ๓ ๕ ๘ ๑๒ และกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าระดับประเทศ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณารายจังหวัดพบว่า นักเรียนในจังหวัดตราดผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีมากที่สุด นักเรียนจังหวัดสมุทรสาครผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปานกลางมากที่สุด และนักเรียนจังหวัดพังงาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงน้อยที่สุด

ผลการประเมินนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ นักเรียนมีความสามารถในการส่งสารได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าความสามารถในการรับสารอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในภาพรวมทั้งประเทศ นักเรียนมีความสามารถในการวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายเขตการศึกษา พบว่านักเรียนในเขตการศึกษา ๒ ๓ ๖ ๘ และ ๑๒ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละใกล้เคียงกับระดับประเทศ ส่วนนักเรียนในเขตการศึกษา ๑ ๔ ๕ และ ๑๓ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าระดับประเทศ และนักเรียนในเขตการศึกษา ๗ ๙ ๑๐ และ ๑๑ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าเขตการศึกษาทุกเขต มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกรุงเทพมหานครนั้นมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณารายจังหวัดพบว่า ๒๖ จังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าระดับประเทศ แต่มี ๖ จังหวัด คือ สงขลา ภูเก็ต สระบุรี อุตรดิตถ์ ระยอง และกรุงเทพฯ มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี นอกจากนี้มี ๔๓ จังหวัด ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ แต่ก็ยังมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับระดับประเทศ

สำหรับผลการประเมินวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษา แม้จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ควรพัฒนาให้อยู่ในระดับดี เพราะภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และสมบัติอันล้ำค่าของชาติ ตลอดจนเป็นภาษาประจำชาติซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสื่อสาร เราควรทำอย่างไรการสื่อสารจึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งในด้านการส่งสารและการรับสาร ในระดับมัธยมศึกษา ผลที่ปรากฏในเรื่องของการส่งสารค่อนข้างจะมีปัญหา มากกว่าการรับสาร และมักปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอว่าภาษาไทยอยู่ในภาวะที่น่าเป็นห่วง นอกจากนี้ผลการประเมิน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีความสามารถในการรับสาร สูงกว่าการส่งสาร ดังนั้นผลการประเมินจึงเป็นข้อมูลที่พอจะแสดงให้เห็นว่า จะต้องเน้นความสำคัญของการใช้ภาษาไทยให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

ด้านการบริหาร

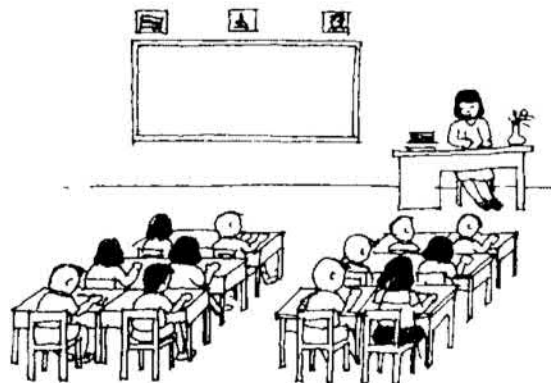
๑. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและชี้ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ พร้อมทั้งปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างด้านการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

๒. ผู้บริหารควรสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมภาษาไทย และสนับสนุนให้นำวิชาอื่นมาสัมพันธ์กับภาษาไทย

๓. ผู้บริหารควรยกย่องเชิดชูครูอาจารย์และนักเรียนที่มีความสามารถด้านภาษาไทย เพื่อให้เกิดกำลังใจ

๔. เขตการศึกษา จังหวัด กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ควรนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปใช้วางแผน เพื่อพัฒนาการศึกษา

๕. สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดควรตั้งอนุกรรมการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๑. ควรจัดสัมมนาผู้บริหาร ครูและศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีสอน การผลิต การใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม

๒. โรงเรียนควรใช้ผลการประเมินครั้งนี้กระตุ้นและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับวิธีการสอนให้แก่ครู

๓. หมวดยุทธศาสตร์ของโรงเรียนควรมีการวางแผนพัฒนาการสอน มีการนิเทศภายในหมวด สรุป วางแผน ปรับแก้ปัญหา และพัฒนาให้ดีขึ้น โดยนำประเด็นหรือหัวข้อที่น่าสนใจและทันสมัยมาใช้เพื่อให้เหมาะกับชีวิตประจำวัน

๔. เขตการศึกษาควรสร้างงานหรือโครงการ เพื่อแก้ปัญหาการสอนของโรงเรียน

๕. กลุ่มโรงเรียน หรือโรงเรียน ควรจัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง โดยเปลี่ยนวิธีการสอน และเน้นการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ

๖. ควรพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเน้นความสำคัญของภาษาไทย ถ้าครูผู้สอนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภาษาไทย และเห็นความสำคัญของภาษาไทยแล้ว จะช่วยให้สอนได้ตรงจุดประสงค์ยิ่งขึ้น

๗. ในด้านการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน ครูควรสร้างเจตคติที่ดีต่อนักเรียน เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูโดยครูต้องเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ และสอนโดยไม่ติดเนื้อหา เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจและสนุกสนาน เป็นการฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

๘. ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารให้มากขึ้น โดยอาจทำเป็นแบบฝึกทักษะ หรือจัดกิจกรรมร่วมกับวิชาอื่น เช่น เขียนรายงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ จัดอภิปรายได้วาทีเกี่ยวกับสังคมศึกษา ฯลฯ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสารให้มากขึ้น

๙. ควรวัดผลในเชิงปฏิบัติให้มากขึ้น เพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ จึงจำเป็นต้องดูจากผลงานเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นรายบุคคล และครูควรสร้างเครื่องมือวัดผลภาคปฏิบัติในทุกๆ ทักษะด้วย

๑๐. ครูควรใช้สื่อที่ทำให้นักเรียนมีทักษะในด้านต่างๆ สูงขึ้น ซึ่งผลจากการวิจัยวัดการรวมการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาของกองวิจัยทางการศึกษาพบว่า สื่อที่ทำให้นักเรียนมีทักษะหรือความสามารถด้านการฟัง อ่าน และเขียน คือ

นวัตกรรมเสริมทักษะและแบบฝึก นอกจากนั้นสิ่งที่ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนสูงกว่าวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมการสนทนาคือ **แบบฝึกเสริมทักษะ**

อนึ่ง การทราบระดับคุณภาพการศึกษาย่อมมีประโยชน์หลายประการ ดังนี้

ประการแรก ซึ่งสำคัญที่สุดก็คือ การใช้ข้อมูลที่ได้มาเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการศึกษา จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้ส่งเสริมในด้านเพิ่มพูนคุณภาพการศึกษาเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมกับสภาพความต้องการ เช่น ถ้าคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำมาก ก็จำเป็นต้องจัดสรรทรัพยากรให้มาก แต่ถ้าคุณภาพอยู่ในระดับที่พึงปรารถนาแล้ว ก็อาจจัดสรรทรัพยากรเพื่อคงสภาพที่ดีและเพิ่มพูนคุณภาพด้านอื่นๆ ต่อไป

ประการที่สอง คือการใช้ข้อมูลที่ได้มาเพื่อวิเคราะห์ว่า ภูมิภาคใด เขตใดและจังหวัดใดมีคุณภาพและความสามารถด้านใด มากหรือน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้บริหารการศึกษาที่รับผิดชอบในระดับต่างๆ เช่น ในระดับ เขต จังหวัด ให้ดำเนินการเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตรงจุดในส่วนที่บกพร่องได้

ประการที่สาม คือการใช้ข้อมูลที่ได้มาเพื่อแสดงถึงคุณภาพของการใช้หลักสูตร หนังสือเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนได้เกิดความสามารถตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหรือไม่ จะเห็นได้ว่าข้อมูลนี้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร หนังสือเรียน และปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

ปัญหาและแนวทางแก้ไข

พันธณีย์ วิหคโต*

ผลการวิจัยสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สมรรถภาพที่มีปัญหา ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียน ปัญหาของการใช้ภาษาไทยคือ การออกเสียงพยัญชนะ สระ และคำควบกล้ำไม่ชัด การใช้คำไม่ถูกต้อง ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวคือ ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีภาระหน้าที่อื่นๆ ต้องรับผิดชอบ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้แก่ การมุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เน้นการฝึกและพัฒนาทักษะทั้ง ๔ ให้สัมพันธ์กัน

ปัจจุบันหลายฝ่ายกำลังวิตกกังวลเรื่องการใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องของคนในสังคม อาทิ การออกเสียงพยัญชนะและสระไม่ถูก ออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัด พูดภาษาไทยปนภาษาต่างประเทศ สภาพการใช้ภาษาไทยเช่นนี้ หากไม่ได้รับการแก้ไขแล้ว จะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางภาษาของไทยในที่สุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หลายสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการใช้ภาษาไทยต่างก็ตระหนักและเร่งแสวงหาแนวทางแก้ไข กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้กำหนดเป้าหมายที่จะแก้ไข

* ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

ปัญหาดังกล่าวอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนเพื่อนำมาระบุประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหา อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหานั้นที่สุด

กองวิจัยทางการศึกษา ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนด้วยการดำเนินงาน ๒ โครงการ ได้แก่โครงการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะฯ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ในโรงเรียนประถมศึกษา จากครูดีเด่นระดับจังหวัดทั่วประเทศ และโครงการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ในระดับประถมศึกษาจากงานวิจัยของหน่วยงาน และการวิจัยส่วนบุคคลย้อนหลัง ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๓๖)

โครงการทั้งสองดังกล่าวแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการสอนที่เป็นวรรณกรรม ปัญหาอุปสรรคในการสอนแนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

โครงการแรกได้สัมภาษณ์ครูภาษาไทยดีเด่นระดับจังหวัด ที่ได้เป็นครูดีเด่นระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๖ ทั่วประเทศ จำนวน ๑๙๙ คน ส่วนโครงการที่สองได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา จำนวน ๒๗๑ เรื่อง จำแนกเป็นงานวิจัยที่มุ่งประเมินการจัดการเรียนการสอน จำนวน ๖๙ เรื่อง และงานวิจัยประเภทพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการสอนที่เป็นนวัตกรรม จำนวน ๒๐๒ เรื่อง

ข้อสรุปจากการศึกษาทั้งสองโครงการที่จะเสนอครั้งนี้มี ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

๑.๑ สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ ๕๒-๗๐ สมรรถภาพที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยในระดับต่ำได้แก่ทักษะการอ่านจับใจความ การเขียนเรียงความ ย่อความ การฟังและหลักเกณฑ์การใช้ภาษา ตามลำดับ

๑.๒ สภาพปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียน นักเรียนออกเสียงพยัญชนะสระ และคำควบกล้ำไม่ชัด มีการใช้คำไม่ถูกต้อง และใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาพูด เป็นต้น ด้านเจตคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจเรียน และไม่รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย

๑.๓ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีการะหนัาที่อื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและ

ตรวจงาน ขาดเทคนิควิธีสอน มีประสิทธิภาพน้อย ขาดความรับผิดชอบ ไม่ตั้งใจทำงาน ไม่มีความเข้าใจในเนื้อหาและหลักเกณฑ์การใช้ภาษา ไม่รู้จักวิธียาสำหรับเด็ก หลักสูตรมีเนื้อหาและเวลาเรียนไม่สัมพันธ์กัน เนื้อหามากเวลาน้อยครูจึงสอนไม่ทันและทำให้ไม่มีเวลาในการฝึกทักษะต่างๆ ให้แก่นักเรียน นอกจากนี้เอกสาร ตำรา และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนมีไม่เพียงพอ ทำให้ครูขาดแหล่งค้นคว้า นอกจากนี้สภาพแวดล้อม สภาพห้องเรียน และจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

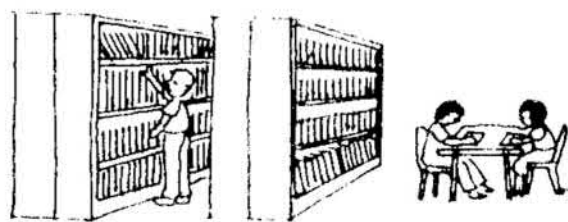
๒. ด้านรูปแบบการสอนที่เป็นนวัตกรรม

๒.๑ หลักการและแนวคิดที่ครูใหม่ ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้แก่ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เน้นการฝึกและพัฒนาทักษะทั้ง ๔ ด้าน ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้สัมพันธ์กัน

๒.๒ รูปแบบการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และความสามารถในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ การสอนโดยใช้ทักษะสัมพันธ์ การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพของตนเอง การสอนแบบประกอบประสานระหว่างมุ่งประสิทธิภาพทางภาษากับการสอนเชิงจิตวิทยา การใช้ชุดการสอนแบบการเรียนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมการสอน การใช้แนวฝึกทักษะการอ่านโดยการพัฒนาจากง่ายไปยาก การใช้กิจกรรมกลุ่มหรือเพื่อนช่วยสอน การฝึกด้วยเสียง

๒.๓ สื่อที่ใช้ประกอบการสอน ได้แก่ แผนที่ฝึกทักษะ หนังสืออ่านประกอบ นิทานพื้นบ้าน เพลง ลาย แอปพลิเคชันเสียง บทเรียนโปรแกรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ การเล่านิทาน การมอบหมายหนังสือ การแข่งขันตอบปัญหา การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ และ การมอบผลงานของนักเรียน

๒.๔ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ การมอบคำในห้องเรียนที่สอนลงเรียน การให้คำแนะนำและแก้ไขทันทีเมื่อพบปัญหา หรือข้อบกพร่องในบทเรียน ใช้เกม การลงใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนฝึกทักษะในกระบวนการเรียนมากขึ้น

๓. ด้านแนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะต่างๆ

๓.๑ วิธีการที่ครูใช้เพื่อแก้ไขหรือช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะได้แก่ การ

ฝึกซ้อมเสริม การฝึกบ่อยๆ หรือฝึกทุกวันโดยใช้รูปแบบการฝึกต่างๆ ที่ครูคิดพัฒนาขึ้นด้วยตนเอง นอกจากนี้ครูต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ต้องสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย

๓.๒ ข้อเสนอแนะที่ครูให้แก่

ผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ การจัดอบรมครูให้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การผลิตและใช้สื่อ ด้วยการพาไปดูงานสถานศึกษาอื่นๆ การจัดสรรงบประมาณการผลิตสื่อหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการฝึกทักษะให้มากขึ้น จัดทำสื่อต้นแบบเผยแพร่หรือ

แจกจ่ายให้โรงเรียน และสนับสนุนการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้ จัดส่งเอกสารความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร คู่มือและหนังสือเรียนให้ครูได้ศึกษาอย่างทั่วถึงและทันสมัยแต่ละภาคเรียน ปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนที่มากเกินไปสำหรับนักเรียนแต่ละระดับชั้น และปรับเวลาสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมวิชาการ หน่วยงานต้นสังกัด ศึกษาในเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

กรมวิชาการ ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนตระหนักและมองเห็นปัญหาการเรียนการสอนของตน และทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ค้นพบจาก

การวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนด้วยตนเอง และการมีการติดตาม ประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะ เพื่อดูความก้าวหน้าและเป็นการกระตุ้นให้ครูมี การตื่นตัวปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนของตนอยู่เสมอ

หน่วยงานต้นสังกัด ศักขานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน ควรส่งเสริมและ สนับสนุนในเรื่องของการจัดหาวัสดุและงบประมาณให้ครู เพื่อใช้ในการจัดเตรียมวางแผน การจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการ ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการทำงานของครูในทุกๆ ด้านอย่างสม่ำเสมอ และทั่วถึง นอกจากนี้ควรจัดให้มีระบบการนิเทศทั้งภายในและภายนอกให้สอดคล้อง และต่อเนื่องกัน โดยเน้นเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครู มีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ

คาดว่าหากมีการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันแล้ว ย่อม จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

หนังสืออ้างอิง

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. “รายงานการประเมินความ สามารถทางภาษาไทยของนักเรียนชั้น ป.๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๓๔”, กระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๓๗.

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. “การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียนประถมศึกษา”, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๗.

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน ภาษาไทยในระดับประถมศึกษา”, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๗.

ภาษาถิ่น

กับการเรียนการสอนภาษาไทย*

วันเพ็ญ สุทธากาศ

ปัญหาการใช้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านการเมืองการปกครอง สังคมและการศึกษา การศึกษาวิจัยเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้รู้ต้นเหตุปัญหาที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคืออย่างถูกต้อง

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่นพบว่านักเรียนมีปัญหาในการออกเสียงทั้งพยัญชนะสระและวรรณยุกต์ ในด้านไวยากรณ์มักเรียงคำผิดตำแหน่ง ใช้คำกริยาและคำบุพบทไม่ถูกต้อง ใช้คำไม่ตรงความหมาย และใช้คำที่ไม่สื่อความหมาย

การใช้ภาษาถิ่นของนักเรียนที่อยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย เป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่ควรให้ความสนใจ และควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง เนื่องจากการใช้ภาษาถิ่นของนักเรียนก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ดังเช่น รัตนา สิริพานิช ได้ศึกษาวิจัย ความเข้าใจในการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่พูดภาษาไทยกลาง และที่พูดภาษามลายู ผลการวิจัยพบว่า

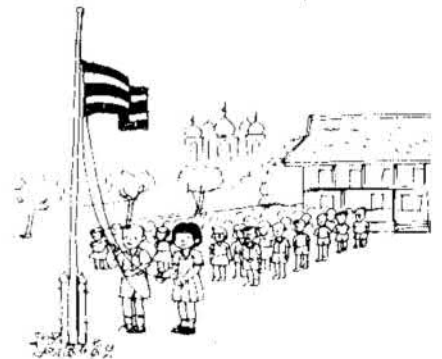
* นักวิชาการศึกษา ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ รายงานจาก สดดา ศรีเลิศสาสัย. "วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่น". วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐.

นักเรียนแรกเข้าเรียนที่พูดภาษามลายูที่บ้านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อ่าน เขียน ภาษาไทยกลาง และเลขคณิต ต่ำกว่านักเรียนในภาคกลางที่ใช้ภาษาไทยเป็นประจำ และยิ่งต่ำกว่านักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอื่นๆ ส่วนนักเรียนแรกเรียนที่พูดภาษามลายูที่บ้าน และตกซ้ำชั้น ป.๑ มีความเข้าใจในการฟังภาษาไทยกลางดีกว่าเด็กเข้าเรียนใหม่ที่ไม่เคยตกซ้ำชั้น ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้รับผิดชอบโดยตรงตระหนักในความสำคัญของปัญหานี้และได้พยายามดำเนินการแก้ไข ในขณะเดียวกันก็มีหน่วยงานและบุคคลต่างๆ ศึกษาวิจัยปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานของนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน ตามภูมิภาคต่างๆ ไว้มากมาย

ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จากความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษาทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านการเมือง การปกครอง สังคมและการศึกษา ซึ่งรัฐบาลได้หาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเหล่านั้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา ปัญหาที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งคือ ชาวไทยมุสลิมจำนวนมากพูดภาษาไทยไม่ได้ จึงเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารกับคนไทยถิ่นอื่น ๆ

ความพยายามในการแก้ปัญหการใช้ภาษาไทยมีมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การดำเนินงานที่ชัดเจนในเรื่องนี้อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ระยะคือ

ระยะแรก (พ.ศ. ๒๔๔๑-๒๕๐๐) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๔๔๑ โดยมีพระบรมราชโองการประกาศให้มีการศึกษาเล่าเรียนในหัวเมือง ตลอดพระราชอาณาเขต มีการกำหนดให้จัดระบบการศึกษาที่ใช้มาตรฐานและภาษาเดียวกัน สำหรับจุดประสงค์ในการจัดการศึกษาในมณฑลปัตตานี (ปัจจุบันคือจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) ก็เพื่อให้ประชาชนพูดภาษาไทยได้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับแรก บังคับให้เด็กที่มีอายุระหว่าง ๗-๑๔ ปี เข้าเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มณฑลที่บังคับให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับนี้ทุกตำบล ตั้งแต่ปีแรกที่ประกาศใช้มี ๕ มณฑลคือ มณฑลอูตรมณฑลร้อยเอ็ด มณฑลสุราษฎร์ธานี มณฑลนครศรีธรรมราช และมณฑลปัตตานี

ระยะหลัง (พ.ศ. ๒๕๐๓-ปัจจุบัน) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้จังหวัดสตูลปัตตานี ยะลา และนราธิวาส สังกัดอยู่ในเขตการศึกษา ๒ โดยให้เขตการศึกษานี้รับผิดชอบปรับปรุงการศึกษาของชาวไทยมุสลิมอย่างเต็มที่ เนื่องจากเด็กไทยมุสลิมเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาน้อยมาก และมีบางส่วนลาออกเพราะครบเกณฑ์อายุ ซึ่งมีผลให้ชาวไทยมุสลิมที่ไม่รู้ภาษาไทยเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เขตการศึกษา ๒ ได้ดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการใช้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิม ที่สำคัญๆ คือ

๑. โครงการชั้นเด็กเล็ก มีหลักการที่สำคัญ ๒ ประการคือ ความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้เด็กในเขตการศึกษา ๒ มีพื้นฐานก่อนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เช่นเดียวกับเด็กในภาคอื่นๆ หลักการอีกประการหนึ่งคือ ลดปัญหาการตกชั้นชั้นสามารถเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นได้อย่างราบรื่น โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ให้สามารถฟังภาษาไทยได้เข้าใจ พูดภาษาไทยได้ถูกต้อง ชัดเจน ส่วนจุดมุ่งหมายอื่นๆ ก็เพื่อให้เด็กรักโรงเรียน สนุกใจมาเรียน มีกิจนิสัยและสังคมนิสัยที่ดี มีสุนทรีย์และพลามัยดี กล้าแสดงออก

เนื่องจากโครงการนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาการฟังและการพูดภาษาไทย ดังนั้นโครงสร้างของหลักสูตรจึงเน้นการฟังและการพูดภาษาไทยเป็นหลัก และเสริมด้วยรายวิชาและกิจกรรมอื่นๆ โดยจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการ สำหรับการประเมินผลใช้แนวปฏิบัติแบบการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ

๒. การสอนภาษาไทยแก่เด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เขตการศึกษา ๒ ได้คิดค้นวิธีสอนภาษาไทยแก่เด็กเริ่มเรียน (ชั้น ป.๑) ที่พูดภาษาไทยไม่ได้แทนการสอนด้วยวิธีแปล และได้จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ มีการจัดอบรมครูและนิเทศติดตามผล

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ กรมการฝึกหัดครูได้จัดอบรม วิธีพิเศษในการสอนภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยอิสลาม โดยเปิดสอนเป็นวิชาเลือกในระดับ ป.กศ. ส่วนเขตการศึกษา ๒ ก็ได้ทดลองเปิดชั้น ป.๑ พิเศษ ใช้เวลาเรียน ๑ ปี โดยใช้วิธีพิเศษนี้ ผลปรากฏว่า เมื่อเด็กขึ้นไปเรียนในชั้น ป.๑ สามารถเรียนได้ดี โครงการนี้ดำเนินงานต่อเนื่องมา จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็ส่งมอบให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยดำเนินงานต่อ ต่อมา พ.ศ. ๒๕๒๔ งานนี้ก็ตกอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้พัฒนามาเป็นโครงการชั้นเด็กเล็ก ต่อมาประชาชนในชนบท เรียกร้องให้เปิดชั้นอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปด้วย เพื่อบุตรหลานของตน จะได้มีโอกาสเรียนชั้นอนุบาลเช่นเดียวกับเด็กในเมือง กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า โครงการอนุบาลชนบทจะช่วยลดความไม่เสมอภาคของการจัดการศึกษาระดับอนุบาล และการจัดบริการอนุบาลศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง จึงได้ดำเนินงาน โครงการนี้ต่อและขยายผลการดำเนินงานไปทั่วประเทศ โครงการชั้นเด็กเล็กก็หมดไป

ในเรื่องปัญหาการใช้ภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมนี้ ผู้เขียนได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูด ภาษามลายูท้องถิ่น ผู้วิจัยคือ สดดา ศรีเลิศชลาลัย ซึ่งได้วิจัยไว้เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ผู้เขียนคิดว่าผลการวิจัยเรื่องนี้ควรได้รับการเผยแพร่ เพื่อผู้เกี่ยวข้องจะได้ใช้ประโยชน์ ในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

จุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน โดยศึกษาเฉพาะ ปัญหาด้านเสียง ไวยากรณ์ และความหมายในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสาร

ในการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน ๒ ใน ๓ ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ๑ ห้องเรียน ในโรงเรียนบ้านยะต๊ะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วิธีการวิจัยใช้การสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในห้องเรียน และทดสอบด้วยการให้ นักเรียนบรรยายภาพ แล้วบันทึกคำพูดด้วยเครื่องบันทึกเสียง ผู้วิจัยสรุปขั้นตอน การวิจัยได้ดังนี้

๑. เตรียมเครื่องมือทดสอบการพูด โดยใช้ภาพ ๕ ภาพที่มีคำศัพท์ซึ่งนักเรียน เคยเรียน และศึกษานิเทศก์เขต ๒ พิจารณาแล้วว่าเหมาะสม ภาพดังกล่าวได้ผ่านการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนเด็กเล็กโรงเรียนอื่นก่อน

๒. สังเกตการเรียนการสอนตลอดวันและทุกวันในสัปดาห์แรก โดยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออก สนทนา และมีส่วนร่วม แล้วสังเกตปฏิสัมพันธ์เชิงสื่อสาร จากนั้นบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

๓. เลือกนักเรียนจำนวนสองในสามของห้องเรียนที่มีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งระดับสูง กลาง ต่ำ ทดสอบการพูดโดยใช้ภาพ ๑ วัน ใช้แถบบันทึกเสียงอัดไว้ สลับกับการสังเกตการเรียนการสอน ๑ วัน จดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ตลอดช่วงสัปดาห์ที่ ๒-๔

๔. วิเคราะห์ปัญหาจากการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

๕. ถอดแถบบันทึกเสียงโดยใช้สื่ออักษรแล้ววิเคราะห์ปัญหาด้านเสียงไวยากรณ์ และความหมาย

๖. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

๑. ปัญหาด้านเสียง

๑.๑ เสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะต้นบางเสียงจะออกเสียงเปลี่ยนไปจากเดิม ดังต่อไปนี้

พยัญชนะ	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่างคำ	ออกเสียงเป็น
ท	ต	ทหาร	ติ้หาร
ข, ค	ก	ขาย	ก้าย
		คะ	ก๊ะ

พยัญชนะ	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่างคำ	ออกเสียงเป็น
ฟ	พ	ฟักทอง	พะทอง พะทอ
ช	จ	ธงชาติ	ธงจ้ำจี้
ง	น	เงือก	เนื่ออ์ เนื่ออ์
ร	ล	โรงเรียน	ลองเลี่ยน
พร	พ	พรวนดิน	พวนดิน พวงดิง
ปร	ป พ	แปรงฟัน	แปงฟิง แป่ฟิง แป่งฟิง แป่งฟิน
กร	ก	กระดานดำ	กะดางดั่ง กะดานดั่ง
คว	ค	ควาย	ควย

๑.๒ เสียงตัวสะกด พยัญชนะสะกดบางเสียงจะออกเสียงเปลี่ยนไปจากเดิม ดังนี้

พยัญชนะ	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่างคำ	ออกเสียงเป็น
ม	น	ผสม	ผน
ม	ง	เข็มขัด	แข็งซัก
		ถ้ำ	ถ้าง
ม	-	หัวหอม	หัวหอ
น	ม	ต้นไม้	ตัมไม้
น	ง	ลูกบอล	ลู๋บอง
น	-	สวนยาง	สัวยาง
ง	ม	กางเกง	กามเกง
ง	น	ห่วยยาง	หวนยาง
ง	-	ห่วยยาง	ห้วยกา
ว	-	แก้ว	แก๊
ก	ด	ตักน้ำ	ตัดน้ำ
ก	บ	ผักบุ้ง	ผักบุง
ก	อ์	ลูกบอล	ลู๋บออง
ก	-	ฟักทอง	ฝะทอง
ด	ก	ส้าประรด	สับประรก

พยัญชนะ	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่างคำ	ออกเสียงเป็น
ด	ด	ขวดน้ำ	ขวบน้าง
ต	ถ์	พูด	พู้อ
ด	-	ตัดผม	ตะผม
ท	ก	เก็บขยะ	เก็กขยะ
บ	ด	อาบน้ำ	อาดน้ำน
ป	ป	อาบน้ำ	อ่าอ้น้าง
บ		เจ็บ	จะ

๑.๓ เสียงสระ สระบางเสียงจะออกเสียงเปลี่ยนไปจากเดิม ดังนี้

พยัญชนะ	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่างคำ	ออกเสียงเป็น
อะ	อา	ขยะ	ขยา
อา	อะ	น้ำตาล	นั้งดั่ง
อา	อัว	ควาย	ควย
อี	อิ	ฉีดยา	ฉียา
อุ	อุ	ครู	ครู้
เอะ	แอ	เข็มขัด	แค้นชัก
เอะ	เอ	แม่	เม
โอะ	โอ	คน	โคง
โอะ	เอะ ออ	คน	คอง
		ลบกระดานดำ	เลาะกระดางดั่ง
ออ	เาะ	ลูกบอล	ลู้อบ็อง
ออ	โ	ฟักทอง	ฝะโห่ง

สระผสมจะออกเสียงแยกเป็นสองพยางค์ เช่น

ตะเกียง	ออกเสียงเป็น	ตะก็ย้ง
เรือ	ออกเสียงเป็น	รืออา

๑.๔ **วรรณยุกต์** วรรณยุกต์บางเสียงจะออกเสียงเปลี่ยนไปจากเดิม ดังนี้

วรรณยุกต์	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่างคำ	ออกเสียงเป็น
เสียงสามัญ	เสียงเอก	ราคา	หรัค่า
	เสียงโท	กระโปรง	กระโปรั้ง
	เสียงจัตวา	แปรงฟัน	แป้งฟ้ง
เสียงเอก	เสียงสามัญ	บ่อ	บอ
	เสียงโท	หมด	ม่อ
เสียงโท	เสียงสามัญ	วิ่ง	ว้ง
	เสียงตรี	พูด	พู
เสียงตรี	เสียงสามัญ	ซื้อ	ซื่อ
	เสียงเอก	มะม่วง	หมะม่วง
	เสียงโท	น้อง	น่อ้ง
	เสียงจัตวา	ล้างหน้า	หลามหน้า
เสียงจัตวา	เสียงสามัญ	หมอ	มอ
	เสียงโท	ภูเขา	ภูเข้า
	เสียงตรี	หมอ	ม้อ

๑.๕ **จังหวะ** เด็กที่พูดภาษามลายูจะเว้นจังหวะในประโยคไม่ถูกต้อง เช่น
 อุเซ้ง ไป ซื่อ เข้ม ชัด จะเว้นจังหวะเป็น อุเซ้ง ไป ซื่อ เข้ม ชัก

๒. ปัญหาด้านไวยากรณ์

จากการศึกษาพบปัญหาใน ๔ ลักษณะคือ

๒.๑ **เรียงคำผิดตำแหน่ง** เช่น

หมอเอายามา	เป็น	ม้อเอามายา
ชีจักยานไป	เป็น	ไปชีจักยาง
แย่งลูกบอลกัน	เป็น	แย่งกันลู้อ์บอง

๒.๒ สรุปกฎการใช้คำเกินขอบเขต เช่น

กลับบ้าน	เป็น	ไปกละบ้าง
จะกิน	เป็น	จะเอากิน
ไม่สบาย	เป็น	เป็นไม่สบาย

๒.๓ ใช้คำกริยาไม่ถูกต้อง คือ ใช้คำกริยาผิด และไม่ใช้คำกริยา เช่น

หาไม่เจอ	เป็น	หาไม่มี
ดูสบู	เป็น	...สบู
จะไปเล่นลูกบอล	เป็น	จะไป...ลู่อับอง

๒.๔ ใช้คำบุพบทไม่ถูกต้อง คือ ใช้คำบุพบทผิด และไม่ใช้คำบุพบท เช่น

กลับบ้าน	เป็น	กลับที่บ้าน
เข้ามาในถ้ำ	เป็น	เดามา...ทำ

๓. ปัญหาด้านความหมาย

พบปัญหา ๕ ลักษณะคือ

๓.๑ ใช้คำไม่สื่อความหมาย เช่น

มาซีเต๊ะล้งหน้า	เป็น	มาซีเต๊ะตำหน้า
		มาซีเต๊ะกะหนา
มะอาลีถุพื้น	เป็น	มะอาลีคางนัง

๓.๒ ใช้คำไม่ตรงกับความหมาย เช่น

ชัน	เป็น	แก้ว
ตะกร้อ	เป็น	ลูกบอล

๓.๓ ออกเสียงเพี้ยนทำให้สื่อความหมายผิด เช่น

รอฟีอะลบกระดาน	เป็น	รอฟีอะหลบกระดาน
----------------	------	-----------------

๓.๔ ใช้คำกลางๆ เช่น

เตะ	เป็น	เล่น
ว้ายน้ำ	เป็น	อะนัง

๓.๕ ใช้ยุทธวิธีในการสื่อสารเพื่อสื่อความหมายตามความเข้าใจของตนเอง เช่น

ถุพื้น	เป็น	ใช้ผ้าที่พื้น
	เป็น	สระผมพื้น
แย่งบอล	เป็น	ทะเลาะเล่น
	เป็น	เตะลูกบอลกับมือ

๔. ปัญหาเบ็ดเตล็ด

เป็นข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูซึ่งไม่สามารถสรุปเป็นระบบได้ เพราะเกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเกิดขึ้นน้อยมาก เช่น

คำที่ถูกต้อง	ออกเสียงเป็น
เตาไฟ	เตาไคว
กวาดขยะ	วะขยะ
เก็บขยะ	เชกขยะ
รดน้ำ	รูกน้ำ
เรือ	เรีย
สับปะรด	ซัปปาโระ

วิธีแก้ปัญหา

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาคำการใช้ภาษาไทยของเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูไว้ดังนี้

๑. วิธีสอนเพื่อแก้ปัญหาคำออกเสียง

ผู้วิจัยเสนอแนวทางแก้ปัญหาจากแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ

๑.๑ **แก้ปัญหาคำออกเสียงพยัญชนะ** ทั้งพยัญชนะต้น และตัวสะกดโดยฝึกออกเสียงเป็นคำ และฝึกออกเสียงคำพร้อมกับเสียงคู่ปัญหา เช่น

ชา	ชาม	ชื้อ	ชอบ	ชาติ
จาม	-	จาม		
จวน	-	จวน		
ความ	ควาน	ควัว		
ไข่	-	ไข่		
คำ	-	ควัว		
บาท	โสด	สะอาด	แดด	ขวด
ลาก	-	ลาด		
ปอก	-	ปอด		

๑.๒ **แก้ปัญหาคำออกเสียงสระ** ใช้วิธีฝึกออกเสียงเป็นคำ และออกเสียงคำพร้อมกับเสียงคู่ปัญหา เช่นเดียวกับการฝึกออกเสียงพยัญชนะ เช่น

คน ลป คางคก จม

ลอด - ลด

พอก - พก

๑.๓ แก้ปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์ ใช้วิธีฝึกออกเสียงคำเป็นชุดและฝึกผัน

เช่น

เสียงสามัญ	-	ดำ	แดง	นอน	กิน
เสียงเอก	-	หอก	เบ็ด	ฉิด	ห้วง
เสียงโท	-	ถ้ำ	ทอด	ไร่	ข้างขึ้น
เสียงตรี	-	น้อง	เท้า	มะพร้าว	เช็ดฟัน
เสียงจัตวา	-	ขาว	เที่ยว	เหลือ	สวย

๑.๔ คำนวณและประโยค ฝึกพูดข้อความแบบปริมาตร เช่น

หนังสือ

เรียนหนังสือ

จะเรียนหนังสือ

ฉันจะเรียนหนังสือ

๒. กระบวนการสอน

เนื่องจากเด็กเริ่มเรียนภาษาด้วยการฟังและการพูดดังนั้นการสอนภาษาจะต้องเริ่มต้นด้วยการสอนทักษะการฟังและการพูด เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ มีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ การสอนเสียง ให้นักเรียนฝึกฟังเสียงคำที่มีความหมายกับคำคู่เทียบเสียงแล้วให้ออกเสียงตามครู

๒.๒ การสอนคำ ครูออกเสียงให้ฟังพร้อมกับให้ดูภาพหรือของจริง เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจความหมาย

๒.๓ การสอนประโยค เริ่มจากประโยคสั้นๆ และง่าย

ใช้ภาพประกอบ ต่อไปจึงเพิ่มส่วนขยาย แต่ก็ไม่ควรเป็นประโยคที่ยาวเกินไป ทั้งนี้ต้องฝึกออกเสียงให้ถูกต้องด้วย เช่น

แม่ทอดปลา

แม่กำลังทอดปลา

แม่กำลังทอดปลาเค็ม

นอกจากนี้ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนและการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาถิ่นอื่นๆ ด้วย

ก่อนที่จะวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางเรื่องน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ น่าจะได้เสนอผลการศึกษาวิจัยเหล่านั้นโดยสรุปไว้ในที่นี้ด้วย คือ

ฟุ้งเฟื่อง เครือตราขุ ได้วิจัยเรื่อง **ภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้** เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยและภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยมีดังนี้

เสียงพยัญชนะเดี่ยว ภาษาไทยมีพยัญชนะเสียงหยุด ๑๐ เสียง คือ ป พ บ ต ท ด จ ช ก ค ซึ่งใช้เป็นพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด ใช้เป็นตัวสะกดได้ ๓ เสียงคือ ป ต ก

ส่วนภาษามลายูมีพยัญชนะเสียงหยุด ๘ เสียง ใช้เป็นพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด และไม่มีเสียงใดเป็นตัวสะกดได้เลย จะเห็นได้ว่าภาษามลายูไม่มีเสียง พ ท ค จึงคาดคะเนได้ว่า ๓ เสียงนี้จะป็นปัญหาในการออกเสียงของนักเรียนที่พูดภาษามลายู และแม้ว่าภาษามลายูจะมีเสียง ป ต ก แต่ไม่ใช่เป็นเสียงตัวสะกดเหมือนในภาษาไทย ฉะนั้นนักเรียนที่พูดภาษามลายูจะออกเสียงคำที่มี ๓ เสียงนี้เป็นตัวสะกดได้ยาก

ภาษาไทยมีเสียงเสียดแทรก ๓ เสียงคือ ฟ ส ฮ แต่ภาษามลายูมี ๒ เสียง คือ ส ฮ คาดว่าเสียง ฟ จะเป็นปัญหาในการออกเสียง

เสียงนาสิก ภาษาไทยมี ๓ เสียง คือ ม น ง ซึ่งใช้เป็นทั้งพยัญชนะต้นและตัวสะกด ส่วนภาษามลายูมี ๔ เสียงคือ ม น น(ก) ง ซึ่งโดยทั่วไปใช้เป็นพยัญชนะต้นอย่างเดียว ใช้เป็นตัวสะกดบ้าง ไม่ใช่มาก ดังนั้นเสียง ม น ง เมื่อเป็นตัวสะกดจะมีปัญหาในการออกเสียงบ้างไม่มากนัก

เสียงข้างลิ้นคือ ล มีทั้งในภาษาไทยและภาษามลายู มีลักษณะและตำแหน่งที่เหมือนกัน

เสียงลิ้นร่วคือ ร ผู้พูดภาษามลายูบางคนออกเสียง ร โดยกระดกปลายลิ้นครั้งเดียว ฉะนั้นผู้พูดภาษามลายูพอจะเรียนเสียงลิ้นร่วได้โดยไม่ยากนัก แต่ใน ๔ จังหวัดภาคใต้จะใช้เสียง /g>/ คือ เสียงหยุดที่เกิดจากโคนลิ้นและผนังของลำคอแทนเสียง ร เป็นส่วนมาก ในกรณีเช่นนี้เสียง ร จะเป็นเสียงที่เป็นปัญหา

เสียงกึ่งสระ ว ย มีทั้งในภาษาไทยและภาษามลายู ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ภาษาไทยใช้ได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกด ภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้ใช้ในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น แต่มีเสียงสระประสม /au ai/ ซึ่งออกเสียงคล้ายๆกัน ทำให้ปัญหาเสียงตัวสะกด ว ย ลดน้อยไปบ้าง

เสียงพยัญชนะควบกล้ำ ภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้ไม่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่แท้เลย ดังนั้นเสียงควบกล้ำทุกเสียงในภาษาไทยจึงเป็นปัญหาสำหรับผู้พูดภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้ โดยจะออกเสียงแทรกเสียงสระสั้นและสระเบา เออ อือ อา ลงในระหว่างเสียงควบกล้ำ

เสียงสระ ภาษาไทยมีสระเสียงยาว ๕ เสียง ภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้มี ๗ เสียง โดยไม่มีเสียง อือ และ เออ สำหรับเสียง อา เมื่ออยู่ท้ายคำหรือท้ายพยางค์ ภาษามลายูจะออกเสียงค่อนข้างยาว ริมฝีปากเป็นรูปค่อนข้างกลม ทำให้มีเสียงคล้าย ออ

ในภาษาไทยมีเสียงสระเสียงสั้นคู่กับสระเสียงยาวทุกเสียง และสระเสียงสั้นจะเป็นเสียงหนักก็ได้ เสียงเบาก็ได้ แต่ในภาษามลายู สระเสียงสั้นคือสระเสียงยาวที่มีตัวสะกดหรือสระที่มีตัวสะกดแต่เดิมแล้วตัวสะกดหายไป หรือไม่เป็นสระเสียงสั้นที่แท้ แต่กึ่งสั้นกึ่งยาว สระเสียงสั้นที่ออกเสียงเบา เช่น เออะ ภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้บางแห่งออกเสียงเป็น อี หรือ อะ ก็ได้ และเสียงสระ อุ กับ โอะ และ อะ กับ เอะ มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันมาก

เสียงสระประสม ในภาษาไทยออกเสียงโดยมีน้ำหนักรอยู่ที่ส่วนแรก แต่ในภาษามลายู ๔ จังหวัดภาคใต้ออกเสียงสระประสมน้ำหนักเท่ากันทั้ง ๒ ส่วน บางทีฟังเหมือนออกเสียงสระ ๒ เสียงต่อกัน

เสียงวรรณยุกต์ ภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทุกเสียง ยกเว้นเสียงสามัญ จึงเป็นปัญหาสำหรับผู้พูดภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้

โครงสร้างไวยากรณ์ โครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาไทยและภาษามลายูเหมือนกัน หากผู้พูดภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้สามารถออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องและเรียนรู้คำศัพท์ไทยพอสมควร ก็จะสามารถเรียนโครงสร้างไวยากรณ์ไทยได้ง่าย ซึ่ง **ปรีชา ทิชนพงศ์** ได้วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาเปรียบเทียบระบบประโยคภาษาไทยกับระบบประโยคภาษามลายูใน ๔ จังหวัดภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างเช่นเดียวกัน

สำหรับการใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนก็ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้ได้แก่

พิเชน อนุกุล ได้วิจัย ปัญหาการสอนและอุปสรรคของครูภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้ในจังหวัดยะลา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. นักเรียนไม่มีโอกาสใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน
๒. นักเรียนไม่มีแบบเรียนและเครื่องเขียนเพราะยากจน
๓. นักเรียนขาดเรียนเสมอ
๔. นักเรียนไม่เห็นความจำเป็นและประโยชน์ในการเรียนภาษาไทย
๕. นักเรียนมีเวลาเรียนภาษาไทยน้อยเกินไป
๖. นักเรียนมีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์
๗. นักเรียนประหม่า อาย กลัว และถ่อมตน ทำให้เรียนภาษาไทยไม่ได้ดี
๘. นักเรียนไม่ยอมออกเสียงหรือพูดภาษาไทย เพราะเชื่อว่าขัดกับหลัก

ศาสนาอิสลาม

๙. นักเรียนคนอื่นๆ หัวเราะเยาะเพื่อนเมื่อเพื่อนพูดภาษาไทย

ทวิ แทนหนู ได้ศึกษา **ปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กในสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย** ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาทางภาษาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

๑. เด็กเล็กไทยมุสลิมส่วนมากออกเสียงสูงเป็นเสียงกลางหรือเสียงต่ำ
๒. เด็กเล็กไทยมุสลิมออกเสียงตัวสะกดท้ายคำบางคำไม่ชัด
๓. เด็กเล็กไทยมุสลิมพูดภาษามลายูท้องถิ่น ทำให้มีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับครูและห้องเรียนในระยะเริ่มแรก
๔. การฝึกทักษะให้เด็กเล็กเขียนหนังสือจากซ้ายมือไปขวามือ
๕. การสอนให้เด็กเล็กรู้จักลักษณะภาษาไทยที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กไทยมุสลิม
๖. การฝึกให้เด็กเล็กออกเสียงสูงต่ำตามหลักการผันวรรณยุกต์
๗. ปัญหาผู้ปกครองมีส่วนทำให้เด็กเล็กเรียนภาษาไทยที่บ้านน้อยลง

ปัจจุบันปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยที่เกิดจากการใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวันยังคงมีอยู่ แม้ว่าจะได้มีการนำเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมมาใช้ในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่นักเรียนใช้ภาษาถิ่นบ้างแล้วก็ตาม ซึ่งงานดังกล่าวจะบรรลุผลสำเร็จได้จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องในหลายๆ ด้าน เป็นต้นว่า ด้านงบประมาณ ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญ ให้มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ เทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็กเหล่านี้

ในส่วนของการศึกษาวิจัย ได้มีหน่วยงานและบุคคลศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาถิ่นไว้มากพอสมควร แต่ส่วนใหญ่จะเน้นในด้านสภาพปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาการออกเสียง ปัญหาด้านการสื่อความหมาย ซึ่งสมควรจะส่งเสริมให้มีการ

ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดจากการใช้ภาษาถิ่นของนักเรียน
เทคนิควิธีสอนเพื่อแก้ปัญหาการออกเสียงและการสื่อความหมาย นอกจากนี้ควรจะ
เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสศึกษาและนำไปใช้ให้เกิดผล
ในทางปฏิบัติต่อไป

ข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทย

การสร้างแบบฝึกซ้อมเสริม

สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เขตกรุงเทพมหานคร*

ปริญญ์ ฤทธิ์เจริญ

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กำหนดจุดประสงค์ในการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ และมีทักษะทางภาษา ทั้งในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ด้วยความเข้าใจหลักเกณฑ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา เพื่อให้สามารถใช้ภาษาทั้งในการฟังและการถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่าน ฝึกการคิด ตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และมีเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาและวรรณคดี ซึ่งจะมีส่วนสร้างความมุ่งมั่นให้ชีวิตต่อไป แต่ในสภาพปัจจุบัน การพูด การอ่านออกเสียงของคนไทยยังมีปัญหาอยู่บ้าง ครูจึงควรแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงของเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการวางรากฐานการพูดภาษาไทยให้ถูกต้องชัดเจนต่อไปด้วย

* นักวิชาการศึกษา ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ รายงานจาก พูนศรี อัมประไพ. "การศึกษาข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทย และสร้างแบบฝึกซ้อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตกรุงเทพมหานคร". ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐.

จากสื่อมวลชน หรือจากบุคคลรอบๆ ตัวเรา จะพบว่าเด็กและผู้ใหญ่จำนวนมากอ่านออกเสียงผิดกัน จนติดเป็นนิสัย เช่น ไม่อ่านออกเสียง ร ล ไม่อ่าน ตัวควบกล้ำ หรืออ่านมีตัวควบกล้ำแต่อ่านผิด แบ่งวรรคตอนผิด อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ผิด นอกจากนั้นคนเป็นจำนวนมากเมื่อพูดผิดเป็นนิสัยก็ไม่สามารถปรับปรุงการพูดและอ่านของตนเองให้ถูกต้องได้ เช่น พูด ควัน เป็น ฟัน ขวัญ เป็น ผัน ความ เป็น ฟาม ซึ่งแม้จะมีคนทักท้วงพยายามให้แก้อย่างไรก็แก้ไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วต่างก็โทษกันเองว่า มหาวิทยาลัยสอนไม่ดี มหาวิทยาลัยก็โทษว่าสอนไม่ดีมาตั้งแต่มัธยม มัธยมก็โทษต่อไปว่าระดับประถมศึกษาสอนมาไม่ดีเอง แล้วเราจะโทษใคร

การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา มุ่งสอนทักษะทั้ง ๔ คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้สัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นกระบวนการธรรมชาติในการสอนภาษา ฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจภาษา คือ ทักษะการฟัง การอ่าน และทักษะการใช้ภาษา คือ การพูด การเขียน

การฟังและการพูดเป็นทักษะที่ทุกคนได้ฝึกโดยธรรมชาติมาแล้ว ตั้งแต่เริ่มเรียนรู้ภาษา ส่วนการอ่านและการเขียนเป็นสิ่งที่จะต้องมีการเรียนการสอนอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะการอ่านมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก อาจกล่าวได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนเรื่องราวต่างๆ รอบตัว ผลการเรียนรู้วิชาต่างๆ ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ นอกจากนั้นทักษะการอ่านยังมีผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันด้วย ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อสื่อสารเพื่อกิจธุระ การประกอบอาชีพ การแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน หรือเป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัยการอ่านทั้งสิ้น จึงกล่าวได้ว่า แทบจะไม่มีกิจกรรมใดในชีวิตประจำวันของคนเราที่ไม่อาศัยการอ่านเข้าช่วย

สภาพปัญหา

จากการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรใหม่ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ร้อยละ ๕๑ มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านต่ำกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ร้อยละ ๓๕ มีคะแนนต่ำกว่า ๕๐ เปอร์เซนต์ ความสามารถในการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ประมาณร้อยละ ๑๔ อ่านเรื่องที่ใช้คำในบทเรียนไม่ได้เลย และจากรายงานการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เรื่อง การประเมินผลความก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และคะแนนเฉลี่ยรวมของประเทศในทุก ๆ ด้านต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม

การสอนซ่อมเสริมจึงเป็นวิธีที่ผู้วิจัยเลือกเพื่อที่จะใช้แก้ไขข้อบกพร่องทางการอ่านออกเสียงให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และยังเป็นการวางรากฐานการพูดภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติให้ถูกต้อง ไม่ติดการอ่านออกเสียงผิดๆ จนเป็นนิสัย จนยากที่จะแก้ไขเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ โดยเลือกศึกษาข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียง และสร้างเครื่องมือเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ เพื่อช่วยลดปัญหาการสอบตกซ้ำชั้น และปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของนักเรียน

การศึกษาข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทยและการสร้างแบบฝึกซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตกรุงเทพมหานคร ของนางสาวพูนศรี ล้อมประไพ นับเป็นงานวิจัยที่น่าสนใจอย่างยิ่งอีกเล่มหนึ่ง เพราะทันต่อสภาพเหตุการณ์และปัญหาในปัจจุบัน เพราะมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และเป็นแนวทางให้ครูสามารถนำไปแก้ไขแก้ข้อบกพร่องของเด็กในการเรียนภาษาไทยได้อีกทั้งยังใช้เป็นตัวอย่างการสร้างแบบฝึกซ่อมเสริมของนักเรียนระดับชั้นและรายวิชาต่างๆ ในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้คือ

๑. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๒. เพื่อสร้างแบบฝึกซ่อมเสริมข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๓. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงของนักเรียนก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริม

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาจากกลุ่มประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ ของโรงเรียนแจ่มจันทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียน ๕ ห้องเรียน มีนักเรียน ๑๔๕ คน แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ โรงเรียนแจ่มจันทร์ จำนวน ๓๐ คน กลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่มีข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียง ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๕ กลุ่ม กลุ่มละ ๖ คน ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง แล้วสอนซ่อมเสริมด้วยแบบฝึกกลุ่มปัญหาละ ๑๐ แบบฝึกโดยใช้เวลาสอนแบบฝึกละ ๔๕ นาที

ปัญหาในการอ่านของเด็กไทยที่ผู้วิจัยรวบรวมได้มี ๕ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง

กลุ่มที่ ๒ อ่านออกเสียงคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง

กลุ่มที่ ๓ อ่านออกเสียงเพิ่มคำหรือลดคำ

กลุ่มที่ ๔ อ่านออกเสียงตัวตัว หรือตัวคำ

กลุ่มที่ ๕ ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านยังไม่ถูกต้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาไทย และแบบฝึกซ่อมเสริมข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียง การดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้ทดสอบเพื่อหากลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาทางการอ่านแล้วดำเนินการทดลองโดยการสอนซ่อมเสริมนักเรียนแต่ละกลุ่มปัญหาสัปดาห์ละ ๑ ครั้งต่อกลุ่ม รวม ๑๐ สัปดาห์ หลังดำเนินการทดลองได้ทดสอบกับนักเรียนทั้ง ๕ กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบเดิม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test และใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-group Pretest-Posttest Design

การสร้างแบบฝึก

การออกแบบแบบฝึก ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการสร้างแบบฝึก ดังต่อไปนี้

ลักษณะของแบบฝึก จากงานวิจัยของ ศศิธร สุทธิแพทย์ เรื่อง แบบฝึกหัด

สำหรับสอนเรื่องวลีในภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๗ พบว่าแบบฝึกหัดที่นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะทำเป็นแบบฝึกหัดที่มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้หลักจิตวิทยา
๒. สำนวนภาษาไทย
๓. มีความหมาย
๔. คิดได้เร็วและสนุก
๕. ได้รับความสนใจ
๖. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
๗. อาจศึกษาได้ด้วยตัวเอง

สมชัย ไชยกุล ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกการออกเสียงคำที่สะกดด้วยแม่ “กก” “กค” และ “กบ” สำหรับนักเรียนที่พูดภาษาหมลาญ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๕ จังหวัดยะลา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และเสนอลักษณะที่ดีของแบบฝึกทางภาษา สรุปได้ดังนี้

๑. แบบฝึกควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอน มิใช่ทดสอบว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง
๒. แบบฝึกหนึ่งๆ ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะของสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว
๓. สิ่งสำคัญที่จะฝึกควรเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว เช่น จากบทสนทนาจากการอ่าน หรือการพูดคุยกัน
๔. ข้อความที่นำมาฝึกในแต่ละแบบฝึกควรสั้น เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความยุ่งยากใจ
๕. แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด จะเป็นการสร้างนิสัยการออกเสียงในภาษาได้ดี
๖. แบบฝึกควรเป็นแบบที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่พึงปรารถนาเท่านั้น
๗. ในแบบฝึกที่เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษา ไม่ควรใช้คำศัพท์มากนัก
๘. แบบฝึกควรเป็นแบบออกเสียง จนกว่านักเรียนจะออกเสียงได้ถูกต้องแล้วจึงให้ทำแบบฝึกหัดอ่านหรือเขียน แต่ยังคงต้องฝึกการออกเสียงอยู่
๙. สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไปก็คือ การฝึกออกเสียงโดยใช้คำสัมผัสและร้อยกรอง แต่จะต้องเลือกคำพ้อง เนื้อหา และโครงสร้างให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน และในการฝึกนั้น อาจทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลหลายๆ ครั้ง

เนื้อหาของแบบฝึก

แบบฝึกสำหรับกลุ่ม ๑ ซึ่งมีปัญหาในการอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ได้แก่ กิจกรรมทบทวนการออกเสียงพยัญชนะ สระเสียงสั้น สระเสียงยาว

๑. แบบฝึกซ้อมเสริมสร้างขึ้นจากข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียง ตามปัญหาที่สำรวจพบจริง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการสอนซ่อมเสริมและสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning)

๒. แบบฝึกซ้อมเสริม สร้างตามหลักการและจุดประสงค์ของการสอนซ่อมเสริมว่าต้องสำรวจข้อบกพร่องก่อนให้นักเรียนยอมรับและเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ครูต้องใช้วิธีสอนและสื่อที่น่าสนใจ สร้างแรงจูงใจ มีการเสริมแรงต่างๆ โดยคำนึงถึงสภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. แบบฝึกซ้อมเสริมผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนมากกว่าร้อยละ ๘๐ ที่เรียนซ่อมเสริมด้วยแบบฝึก สามารถทำคะแนนได้สูงกว่า ๘๐ %

๔. วิธีสอนและสื่อการเรียนในแบบฝึกซ้อมเสริมข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงนี้แตกต่างจากการสอนปกติในชั้นเรียน คือ มีทั้งการฝึกการอ่านออกเสียงอย่างมีขั้นตอน จากง่ายไปหายาก มีเกม การเล่น การแข่งขัน กิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ และสนุกสนานทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความสามารถเฉพาะตน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การเรียนซ่อมเสริมด้วยแบบฝึกที่สร้างขึ้นอย่างมีคุณภาพนี้ จึงทำให้ข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงของนักเรียนลดลงได้

จากผลการวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่า การใช้แบบฝึกซ้อมเสริมข้อบกพร่องในการอ่านออกเสียงภาษาไทยนี้ สามารถแก้ปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนได้ ครูผู้สอนจึงควรสร้างแบบฝึกซ้อมเสริมเพื่อนำไปแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน และการศึกษาข้อบกพร่องควรทำช่วงแรกของภาคเรียนที่ ๑ เพราะจะได้แก้ปัญหาในระยะต้นก่อนที่จะมีปัญหาจะสะสมมากขึ้น และสามารถนำทักษะด้านนี้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้การค้นคว้าวิชาอื่นๆ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้กลุ่มทักษะภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนต่อไป การสร้างสื่อการสอน ควรสร้างสื่อชนิดถาวร สามารถนำไปใช้ได้อีกหลายๆ ครั้ง เป็นการประหยัดเวลาและวัสดุ นอกจากนี้ครูควรบอกข้อบกพร่องของนักเรียนให้ทราบและชี้ให้เห็นความสำคัญของปัญหา เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน และในการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้งครูต้องให้นักเรียนเห็นผลการเรียนเพื่อสร้างกำลังใจให้ผู้เรียน ที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือ ครูที่สอนซ่อมเสริมต้องออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนต่อไป

ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน*

บุษบา ประภาสพงศ์

นักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน มีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทยกลาง รวมทั้งมีปัญหาในการสื่อความหมาย คือ สื่อความหมายได้ไม่ถูกต้อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งผ่านการเรียนชั้นเด็กเล็กมาแล้ว ส่วนมากมีความพร้อมในการพูดและฟังภาษาไทยได้ดี

ภาษาเป็นผลิตผลทางวัฒนธรรมของมนุษย์และสังคม ภาษาเกิดจากมนุษย์จึงดำรงอยู่ พัฒนา หรือตายไปพร้อมๆกับวิถีความเป็นไปของมนุษย์และสังคมของผู้สร้างภาษา ในสภาวะที่มนุษย์และสังคมไม่อาจแยกตัวอยู่โดดเดี่ยว หากแต่ดำรงอยู่เป็นส่วนประกอบหนึ่งของสังคมที่ใหญ่กว่า และไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการเป็นส่วนหนึ่งของกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้นั้น ภาษาก็มีสภาวะเช่นเดียวกัน

ณรงค์ฤทธิ์ โสภากกล่าวว่า ประชาชนส่วนมากในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์และศรีสะเกษ ใช้ภาษาเขมร ภาษาลาว และภาษาส่วย ในชีวิตประจำวัน จากการติดตามผลจากเอกสาร รายงานการวิจัยของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น บ่งชี้ว่า เด็กนักเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์

* นักวิชาการศึกษา ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ รายงานจาก ณรงค์ฤทธิ์ โสภาก. "วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน". วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๑.

สุรินทร์ ศรีสะเกษ มีปัญหาในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาอย่างมาก และจากผลการทดสอบนักเรียนในจังหวัดสุรินทร์พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุดทุกวิชา โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนพูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน มากกว่าร้อยละ ๕๐ มีความสามารถในการฟังและจำแนกเสียงศัพท์ต่ำกว่าเด็กอื่นๆ

จากปัญหาดังกล่าวได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและศึกษาทักษะการอ่านของเด็กในเขตการศึกษาที่มีชนกลุ่มน้อยจำนวนมากมาบ้างแล้ว แต่การศึกษาเกี่ยวกับทักษะการพูดยังมีน้อยมาก ณรงค์ฤทธิ์ โสภา จึงได้ศึกษาวิจัยทักษะการพูดภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาเขมร และภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน ตลอดจนศึกษาความพร้อมทางการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มชนกลุ่มน้อย ในระดับชั้นเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ต่อไป

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นชาวบุรีรัมย์ ซึ่งในจังหวัดดังกล่าวมีประชาชนที่พูดภาษาเขมร และภาษาส่วยในชีวิตประจำวันอยู่มาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาวิจัยนักเรียนในโรงเรียนบ้านโคกลำดวน อำเภอกาบเชิงบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกับบ้านเกิดและโรงเรียนซึ่งตนสอน โรงเรียนดังกล่าวก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกับที่โรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ ณรงค์ฤทธิ์ได้เลือกวิจัยนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวันอย่างละ ๑๐ คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งขณะนั้นกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ สัปดาห์ที่ ๑ ห้องเรียน ผู้วิจัยได้แยกศึกษา นักเรียนทั้ง ๒ กลุ่ม ดังนี้

การศึกษากับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาจากเอกสารเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และเก็บข้อมูลจากนักเรียนในห้อง สำหรับประการหลังผู้วิจัยมีลำดับการทำงานดังนี้

สำดาห์ที่ ๑ สังเกตการพูด การแสดงออก และปฏิสัมพันธ์เชิงสื่อสารของนักเรียน บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และได้แปลเสียงเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์

สำดาห์ที่ ๒ ๖ คัดเลือกนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ๑๐ คน และภาษาส่วย ๑๐ คน ซึ่งมีความสามารถในการสื่อสารระดับสูง กลาง ต่ำ เพื่อทดสอบการพูดโดย

๒ วันแรกของสัปดาห์ ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ อีก ๒ วันต่อมา ให้เล่าเรื่องจากข่าว หรือจากเหตุการณ์ประจำวัน และวันที่ ๕ ของสัปดาห์ ผู้วิจัย ใช้เป็นวันสำหรับวิเคราะห์สรุปผล

ผลการศึกษา

นักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาเขมรในชีวิตประจำวัน

๑. ปัญหาในการออกเสียง

จากจำนวนเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะสะกด สระ และวรรณยุกต์ในภาษาไทย นักเรียนชั้นเด็กเล็กกลุ่มที่พูดภาษาเขมรสามารถออกเสียงดังกล่าวได้ แต่ก็มียกจำนวนมากที่ออกเสียงแตกต่างไปจากเสียงของคำเดิม ดังต่อไปนี้

๑.๑ เสียงพยัญชนะต้นที่เป็นปัญหา ได้แก่

เสียงพยัญชนะต้น	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
/ช-/	/ก-/	คน • กน
/ก-/, /กร-/, /กล-/	/ข-/	กระดาน • ขะดาน
/ส-/	/ซ-/ • /จ-/	สอง • จอง
/ฟ /	/ฟ-/, /ก-/, /ข-/	ฟุตบอล • กู้ดบอล
/ม-/	/น /	มา • นา
/ร-/	/ล-/, /ด-/	โรงเรียน • โลงเรียน
/ด-/	/ล /, /ด /	ตำนาน • ล่านา
/กร-/	/ก-/	กระดาน • กะดาน

๑.๒ เสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นปัญหา ได้แก่

เสียงพยัญชนะสะกด	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
/-น/	/-ง/	คน • คง
/-ม/	/-ง/	ทำนา • หังนา
/-ป/	/-อ/	กับข้าว • กะข้าว
/-ก/	/-อ/	ลูก • ลู่อ

๑.๓ เสียงสระที่เป็นปัญหา คือออกเสียงสระหนึ่งเป็นอีกสระหนึ่ง ดังนี้

เสียงสระ	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
/อะ/	/อา/	ปรัชญา ▶ ปราชญา
/อี/	/อิ/	สี ▶ ซิ
/ออ/	/เอะ/	ดอกไม้ ▶ เตะไม้

๑.๔ เสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปัญหา นักเรียนสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ได้ทั้ง ๕ เสียง แต่ออกได้ไม่คงที่ คือออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่งอย่างไม่เป็นระบบ ดังนี้

เสียงวรรณยุกต์	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
เอก	สามัญ	ข้าว ▶ คาว
	ตรี	จบ ▶ จ๊อบ
โท	สามัญ	ชื่อ ▶ ซื่อ
	เอก	ชื่อ ▶ ฉื่อ
	ตรี	เล่า ▶ เล้า
สามัญ	ตรี	คน ▶ คั่น
จัตวา	สามัญ	ผม ▶ พม
	ตรี	เขา ▶ เค้า
ตรี	สามัญ	ล้างหน้า ▶ ล้างนา
	เอก	ครับ ▶ ชับ
	โท	ครับ ▶ ครับ

๑.๕ ปัญหาการลงเสียงหนักเบาของคำและการเว้นจังหวะ ผู้วิจัยสรุปว่า ปัญหาที่พบในเด็กกลุ่มนี้ได้แก่ การเว้นจังหวะไม่ถูกต้อง การเว้นระยะเวลานาน และการพูดซ้ำ เช่น “มาลี อาน นังสือ ครับ ตุ๊กตา อยู่...ตุ๊กตา ขรับ แล้ว เอา ข้าว... เอา ไป กิน”

๒. ปัญหาคำและประโยค

ปัญหาที่พบในเด็กกลุ่มนี้ ได้แก่

๒.๑ การเรียงคำผิดตำแหน่ง นักเรียนเรียงคำในประโยคผิดไปจากการเรียงคำในภาษาไทย เช่น

เขาเอาต้นไม้มาปลูก เป็น เขาเอามาปลูกต้นไม้

๒.๒ การใช้คำเกิน

เขากลับบ้าน เป็น เคากลับบ้าน

๒.๓ การขาดคำที่จำเป็นในประโยค คือขาดคำกริยา คำนาม คำบุพบท

คำสันธาน คำลักษณะนาม เช่น

เขากำลังปลูกผัก	เป็น	เคากะลังผัก
ผมลูกจากที่นอน	เป็น	พ้มหลูกที่นอน
ผมไปนากับแม่ผม	เป็น	ผมไปนาแม่ผม
ผมมีเปิดห้าตัว	เป็น	พมมีเปิดห้า

๒.๔ การใช้คำไม่ถูกต้อง คือใช้คำกริยาและคำบุพบทไม่สอดคล้องกับ

บริบทในภาษาไทย เช่น

เขาเหยียบลูกฟุตบอล	เป็น	เคาขึ้นฟุตบอล
สมุดอยู่ข้างๆเขา	เป็น	อยู่รอบๆเขาสมุด

๓. ปัญหาการสื่อความหมาย

นักเรียนมีปัญหาใช้คำไม่สื่อความหมายหรือไม่ตรงตามความหมายกับคำในภาษาไทย อันเนื่องมาจากการออกเสียงผิด การใช้ภาษาถิ่น และปรับยฺทวิธีในการสื่อสารทางภาษาของตน เช่น เพิ่มคำ ตัดคำ หรือขยายความเพื่อให้ใช้ภาษาได้สะดวกสบายยิ่งขึ้น ทำให้ภาษาที่สื่อสารออกไปนั้นผิดแปลกจากภาษามาตรฐานจนไม่สามารถสื่อความหมายได้

๓.๑ ใช้คำไม่สื่อความหมาย เช่น

สมคักดีสบกกระดาน	เป็น	ชมคักดีทังกระดาน
หนูชื้อรตมา	เป็น	หนูสิททรตมา

๓.๒ ใช้คำไม่ตรงความหมาย เช่น

สาด	เป็น	เตียง
-----	------	-------

๓.๓ ออกเสียงเป็นอีกเสียงหนึ่ง

ผมเห็นชนมครับ	เป็น	พมเอ็นนมครับ
---------------	------	--------------

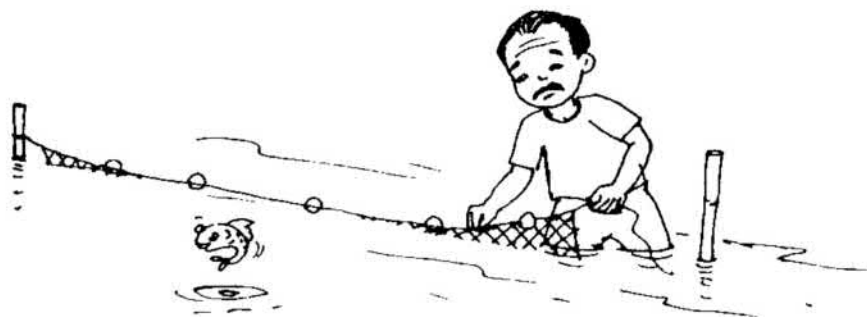
๓.๔ ใช้ยฺทวิธีในการสื่อสาร

เอาดอกไม้มาปลูก	เป็น	เอาดอกไม้มาใส่ในพื้น
-----------------	------	----------------------

๓.๕ ใช้สำนวนภาษาเขมร

ไปใส่ตาข่ายดักปลาครับ	เป็น	ไปใส่ม่วงครับ
-----------------------	------	---------------

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ ยังมีปัญหาอื่นๆ ทั้งด้านเสียงและความหมาย แต่เนื่องจากตัวอย่างที่พบนั้นมีน้อยมากและไม่อาจจัดเข้ากลุ่มได้ จึงไม่นำมากล่าวในที่นี้

นักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน

นักเรียนที่ใช้ภาษาส่วยมีลักษณะความบกพร่องในการใช้ภาษาเช่นเดียวกับนักเรียนที่พูดภาษาเขมร โดยที่คำทดสอบบางคำออกเสียงบกพร่องแบบเดียวกัน และคำทดสอบบางคำมีลักษณะการออกเสียงบกพร่องต่างกัน ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาในการออกเสียง

นักเรียนที่พูดภาษาส่วยในชีวิตประจำวันมีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะสะกด สระ และวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เสียงพยัญชนะต้นที่เป็นปัญหา

เสียงพยัญชนะต้น	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
/ก-/	/ข-/	กระดาก > ขะดาก
/ส-/	/ซ-/จ-/	สาม > นาม
/น-/	/ด-/./ล-/	ดำนาก > ดำนาล
/ร-/	/ล-/./ด-/	เรียน > เลียน, เตียน
/บ-/	/ว-/	บ้าน > วาน
/ช-/	/จ-/	ช้อน > จ้อน
/กร-/	/ก-/	กระเป๋าก > กะเป๋าก
/ขว-/	/ฟ-/	ควาย > ฟาย

๑.๒ เสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นปัญหา

เสียงพยัญชนะสะกด	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
/-น/	/-ง/	บ้าน->บัง
/-ก/	/-อ/	ดอกไม้->ดอ้อไม้

๑.๓ เสียงสระที่เป็นปัญหา ผู้วิจัยกล่าวว่า เด็กออกเสียงสระได้ถูกต้อง

เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเสียงสระที่ออกไม่ถูกต้อง เช่น

สี	เป็น	ซี
คน	เป็น	โค

๑.๔ เสียงวรรณยุกต์ นักเรียนออกเสียงวรรณยุกต์ได้ทั้ง ๕ ระดับ แต่มักออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง เช่น

เสียงวรรณยุกต์	ออกเสียงเป็น	ตัวอย่าง
เอก	สามัญ	เกี่ยว->เกี่ยว
	ตรี	กับ->ก๊ับ
โท	สามัญ	แก่น้ำ->แควนาม
	ตรี	บ้าน +บ้าน
จัตวา	สามัญ	ผม +พม
	ตรี	สอน->ซ็อน
ตรี	สามัญ	น้ำ->นาม
	เอก	ครับ +ขร๊ับ
	โท	เนื้อ +เนื้อ

๒. ปัญหาคำและประโยค

๒.๑ เรียงคำผิดตำแหน่ง เช่น

นักเรียนถือจอบ เป็น ถือจอบนักเรียน

๒.๒ ใช้คำเกินขอบเขต

ผมจะออกมาเล่าข่าว เป็น ผมจะออกมาพูดเล่าข่าว

๒.๓ ขาดคำที่จำเป็นในประโยค ได้แก่ ขาดคำกริยา คำเชื่อม คำบอก

ลักษณะนาม และคำนามไม่ถูกต้อง เช่น

มาลีเอาข้าวให้ไก่ เป็น มาลีข้าวให้ไก่

๒.๔ **ใช้คำไม่ถูกต้อง** ได้แก่ ใช้คำกริยา บุพบท คำบอกลักษณะนาม คำขยายและคำเชื่อมไม่ถูกต้อง เช่น

สมศักดิ์เอาดอกไม้ไปปลูก เป็น สมศักดิ์เอาไปปลูก

๓. ปัญหาความหมาย

ได้แก่การใช้คำไม่สื่อความหมาย ไม่ตรงความหมาย ออกเสียงวรรณยุกต์หนึ่งเป็นอีกรวรรณยุกต์หนึ่ง ใช้ยฺหวิธีในการสื่อสารเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำพูดที่ตนสื่อ และการใช้ภาษาถิ่น

จากผลการวิจัยนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนที่พูดภาษาเขมรและนักเรียนที่พูดภาษาส่วยมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยคล้ายคลึงกัน โดยมีตัวอย่างของแต่ละประเด็นตรงกันบ้างแตกต่างกันบ้าง

การศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ นี้เป็นกลุ่มนักเรียนที่ผ่านการเรียนชั้นเด็กเล็กมาแล้ว

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะทักษะฟังและพูดจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ๑๔ คน เก็บรวบรวมข้อมูลทักษะการฟังโดยให้นักเรียนฟังนิทาน เรื่องสั้น และคำสั่งของครู ส่วนทักษะการพูดนั้นให้นักเรียนเล่าเรื่องจากหนังสือเรียน เล่านิทาน เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน และบรรยายภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์สังเกตและวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่สร้างแล้วหาคำความถี่ และคำร้อยละ

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมทางภาษา และประเมินความพร้อมของนักเรียน คือ นักเรียนผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ ๗ พฤติกรรมจาก ๙ พฤติกรรม พฤติกรรมที่สังเกตมีดังนี้

พฤติกรรมที่ ๑ นักเรียนฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามได้

๒ นักเรียนฟังเรื่องที่ครูเล่าแล้วตอบคำถามได้

- พฤติกรรมที่ ๓ นักเรียนฟังเรื่องที่ครูเล่าและเล่าเรื่องได้
- " ๔ นักเรียนเล่าเรื่องในบทเรียนหรือข่าว หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้
- " ๕ นักเรียนออกเสียงพยัญชนะต้นที่เป็งปัญหาบางเสียงได้
- " ๖ นักเรียนออกเสียงพยัญชนะสะกดบางเสียงที่เป็งปัญหาได้
- " ๗ นักเรียนออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำได้
- " ๘ นักเรียนออกเสียงสระที่เป็งปัญหาบางเสียงได้
- " ๙ นักเรียนออกเสียงวรรณยุกต์ทั้ง ๕ เสียงได้

สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของนักเรียนมีดังนี้

๑. ความพร้อมด้านทักษะการฟัง

นักเรียนส่วนมากมีความพร้อมด้านทักษะการฟัง แต่ก็มีนักเรียนบางคนที่ยังขาดความพร้อมทักษะฟัง โดยเฉพาะการฟังแล้วออกมเล่าเรื่อง ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากพัฒนาการด้านคำศัพท์ ยังไม่สมบูรณ์ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้ภาษา นักเรียนจึงไม่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ได้ฟังให้คนอื่นเข้าใจได้ นอกจากนี้อาจเกิดจากขาดการฝึกฝนพฤติกรรมการฟัง

๒. ความพร้อมด้านทักษะการพูด

นักเรียนส่วนมากมีความพร้อมด้านทักษะพูด แต่ก็มีนักเรียนบางคนยังขาดความพร้อมอยู่บ้าง พฤติกรรมที่มีปัญหามากที่สุดคือ การออกเสียงวรรณยุกต์ และการออกเสียงพยัญชนะตัวสะกด ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องจากอิทธิพลของภาษาแม่ (ภาษาเขมร ภาษาส่วย) ที่ไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ อีกทั้งนักเรียนได้รับการฝึกฝนยังไม่เพียงพอและขาดการแก้ไขที่ถูกต้องวิธี

ผลการวิจัยครั้งนี้นอกจากปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีปัญหาอีกบางประการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของนักเรียนที่พูดภาษาส่วยและภาษาเขมรในชีวิตประจำวัน อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางภาษาและปัญหาโอกาสการใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐาน นักเรียน มักใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน แม้แต่การพูดในห้องเรียน นักเรียนก็ยังใช้ภาษาถิ่นเป็นส่วนใหญ่และขลาดอายที่จะพูดภาษาไทยกับเพื่อน นักเรียนจะใช้ภาษาไทยเฉพาะเมื่อพูดกับครู หรือเมื่อทำกิจกรรมบางอย่างในห้องเรียนเท่านั้น แม้ในการตอบคำถามของ

ครู ก็จะตอบด้วยเสียงเบาๆ ซึ่งแสดงถึงการขาดความมั่นใจที่จะพูดภาษาไทย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังขาดทักษะในการใช้ภาษาไทยเป็นอย่างมาก

แนวทางการแก้ปัญหา

จากผลการวิจัยข้อบกพร่องที่พบในชั้นเด็กเล็กและชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ดังกล่าว ณรงค์ฤทธิ์ โสมภักได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

๑. สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะสะกด วรณยุกต์ และสระ ผู้วิจัยเสนอแนะเทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คือ สอนภาษาโดยใช้ คู่เทียบเสียง (minimal pairs) ระหว่างเสียงที่เป็นปัญหากับเสียงที่ไม่เป็นปัญหา

๒. สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับคำ ประโยค และความหมาย ครูควรสอนให้เข้าใจตามลำดับขั้น และสอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน เช่น การสอนคำ ครูควรสอนให้สัมพันธ์กันระหว่างคำ เสียง และความหมาย นักเรียนจะต้องได้ยินเสียงคำพูดที่ชัดเจน เห็นของจริง หรือสัญลักษณ์แทนความหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างมโนภาพของคำและเสียงขึ้นในสมองให้ได้

๓. อนึ่ง ครูผู้สอนขาดทักษะในการสอนและการใช้ภาษาไทยทำให้ครูเป็นแม่แบบที่ไม่สมบูรณ์ถูกต้องนัก นักเรียนเลียนแบบครูกับบกพร่องตามไปด้วย ทั้งครูและนักเรียนจึงเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย

ในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักในปัญหานี้ ควรศึกษาปัญหากันอย่างจริงจัง และควรจัดอบรมครูแนะแนวทางและเทคนิคการสอนใหม่ๆ แก่ครูเพื่อจะได้มีความรู้และเป็นแม่แบบ ช่วยแก้ไขปัญหาก็แก่นักเรียนที่ตนสอนได้ต่อไป

ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา ๒๕๓๓*

บุษบา ประภาสพงศ์

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา ๒๕๓๓ มีลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ด้าน
การใช้คำมากที่สุด รองลงมาได้แก่ข้อผิดพลาดในการใช้ประโยคและข้อผิดพลาดในการ
ใช้รูปแบบการเขียน

สุชาดา ขาทอง กล่าวว่า การสื่อสารด้วยการ
เขียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ
ความสามารถและประสิทธิภาพในการใช้ภาษาของผู้เขียน
เป็นสำคัญ และการที่ผู้เขียนจะใช้ภาษาได้อย่างมี
ประสิทธิภาพก็ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในระบบ
ภาษา ทั้งระบบเสียง ระบบไวยากรณ์ และต้องรู้จักใช้
ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายด้วย

* เก็บวิชาการศึกษา ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ รายงานจาก สุชาดา ขาทอง, "การศึกษา
ลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนัก-
งานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา ๒๕๓๓", วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๔.

จากเนื้อหาของหลักสูตร นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะได้ฝึกฝนการเขียนภาษาไทยมากขึ้น โดยเริ่มฝึกจากง่ายไปสู่ยาก คือ ฝึกเขียนเป็นคำ เป็นวลี เป็นประโยคและเป็นเรื่องราวขนาดยาวขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันนักเรียนระดับประถมศึกษาสนใจเขียนและฝึกเขียนรูปแบบต่างๆ มากขึ้นแล้ว แต่ด้วยความด้อยประสิทธิภาพทำให้นักเรียนยังมีข้อบกพร่องในการเขียนอยู่มาก ดังจะได้พบจากเอกสารงานวิจัยหลายฉบับ นอกจากนี้จากการที่สุชาติ ชาทองเคยเป็นครูภาษาไทย เคยออกตรวจเยี่ยมและนิเทศด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้ทราบว่าครูและนักเรียนในจังหวัดสงขลาประสบปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยอยู่มาก โดยเฉพาะปัญหาในการเขียนภาษาไทย สุชาติ ชาทองจึงได้เลือกศึกษาปัญหาและลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย โดยใช้ข้อมูลการวิจัยจากเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

วิธีการศึกษา

ในการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีผลการเรียนภาษาไทยระดับสูง กลาง ต่ำ จำนวน ๓๔๑ คน จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๕ โรงเรียนของจังหวัดสงขลา ซึ่งนักเรียนจำนวนนี้ มีทั้งที่ใช้ภาษาไทยและภาษามลายูในการสื่อสารประจำวัน

เป้าหมายของการวิจัย เพื่อจะทราบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในจังหวัดดังกล่าวมีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยอย่างไร เรื่องใด และจากสาเหตุใดบ้าง ทั้งในด้านการใช้คำ การใช้ประโยค และการใช้รูปแบบการเขียน สำหรับประการหลังนี้ พิจารณาความถูกต้องในการจัดเนื้อหาที่เขียน การแบ่งข้อความ และระเบียบการใช้หรือไม่ใช้เครื่องหมายวรรคตอน

เกณฑ์และแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นเกณฑ์พิจารณาข้อผิดพลาดเกี่ยวกับความหมายของคำและการสะกดการันต์ ส่วนข้อผิดพลาดในการใช้คำ การใช้ประโยค และรูปแบบการเขียนนั้น ผู้วิจัยใช้ประสบการณ์ของตนเองจากการเรียนการสอนภาษาไทย และความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย ซึ่งเขียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทยหลายท่าน เช่น เอกสารของกำชัย ทองหล่อ นววรรณ พันธุเมธา นิตยา กาญจนวรรณ ปรีชา ทิชนพงศ์ ฝะอบ โปษะกฤษณะ พระยาอุปกิตศิลปสาร สุธวิรงค์ พงษ์ไพบูลย์ และเอกสารการสอนภาษาไทยของกรมวิชาการ เป็นต้น

ผู้วิจัยใช้ความรู้จากเอกสารที่กล่าวข้างต้น สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบการเขียนภาษาไทย กำหนดให้นักเรียนทำภายในเวลา ๑๒๐ นาที เนื้อหาในแบบทดสอบมี ๖ ตอน ดังนี้

- ตอนที่ ๑ การเขียนเรียงจากคำที่กำหนดให้
- ตอนที่ ๒ การเขียนจากประโยคการณ์
- ตอนที่ ๓ การเขียนจากภาพ
- ตอนที่ ๔ การเขียนจากชื่อเรื่องที่กำหนดให้
- ตอนที่ ๕ การเขียนจดหมาย
- ตอนที่ ๖ การเขียนเรื่องจากวงศัพทวรรณคดี

เมื่อสร้างแบบทดสอบ ปรับแก้ ทดลองใช้เพื่อดูความเหมาะสมของรูปแบบ เวลา ภาษาและปัญหาและอุปสรรคแล้ว ผู้วิจัยก็นำไปใช้ทดสอบนักเรียนกลุ่มดังกล่าว เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ก็นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม วิเคราะห์ สอบทาน แยกประเภทหา ความถี่และค่าร้อยละของข้อผิดพลาดแต่ละประเภท แล้วนำเสนอผลการศึกษา ค้นคว้า ในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ๓ ลักษณะคือ ข้อผิดพลาดในการใช้คำ ข้อผิดพลาดในการใช้ประโยค และข้อผิดพลาดในการใช้รูปแบบการเขียน ดังต่อไปนี้

ข้อผิดพลาดในการใช้คำ

ได้แก่การใช้คำไม่ตรงความหมาย การใช้คำไม่สุภาพและไม่เหมาะสมแก่ฐานะ ของบุคคล การใช้คำต่างระดับในภาษาเขียน การใช้คำและสำนวนภาษาต่างประเทศโดย ไม่จำเป็น การใช้คำพ้องเพี้ยน การใช้คำลักษณะนาม การใช้คำหรือวลีที่สร้างขึ้นแทนคำ หรือวลีซึ่งมีใช้อยู่เดิมในภาษาไทย การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกันในประโยคเดียวกัน การเปลี่ยนคำที่ไม่ควรเปลี่ยนในประโยคหรือข้อความเดียวกัน และการสะกดการันต์ ดังนี้

๑. การใช้คำไม่ตรงความหมาย เกิดจากสาเหตุ

๑.๑ นักเรียนไม่ทราบความหมายที่แท้จริงของคำ ซึ่งมักเกิดจากการไม่

เข้าใจความหมายของศัพท์ทางวรรณคดี เช่น

รุกขเทวดาวพรให้กุมารได้รับความปราณีช่วยเหลือ
(ควรใช้ว่า รุกขเทวดาวพรให้กุมาร (ได้ช่วยเหลือ) มีชัยแก่ศัตรู)

๑.๒ นักเรียนใช้คำซ้อนที่มีความหมายต่างออกไป เช่น

อากาศเดือดร้อนอบอ้าว (ควรใช้ว่า อากาศร้อนอบอ้าว)

๑.๓ นักเรียนใช้คำบอกผลการตีความหมาย

เขาโยนความผิดแก่ฉัน (ควรใช้ว่า เขาให้ร้ายป้ายสีฉัน)

๑.๔ นักเรียนไม่ทราบความหมายของชื่อสถานที่ เช่น

พวกเราแวะชมพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ที่จังหวัดนครราชสีมา
(ควรใช้ว่า พวกเราแวะชมพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ที่จังหวัด
เชียงใหม่)

๑.๕ นักเรียนไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น

พายุได้ฝุ่นเกิดจากคลื่นในทะเล

(ควรใช้ว่า พายุได้ฝุ่นเกิดจก เทควมกตอากาศในทะเล)

๑.๖ นักเรียนไม่ทราบความหมายของสิ่งที่กล่าว จึงใช้คำบรรยายหรือ
พรรณนาผิดบทบาท เช่น

น้ำในสระขาวสะอาด (ควรใช้ว่า น้ำในสระใสสะอาด)

๑.๗ นักเรียนไม่ทราบความหมายของคำในภาษาไทยม เดวฐู เน จึงใช้คำ
ภาษาถิ่นมาใช้ตามความเข้าใจของตนเอง เช่น

ผมเฉียดจะจมน้ำ (ควรใช้คำ ว่า ผมเกือบจะจมน้ำ)

สุนัขของฉันเจ็บกับสุนัขตัวอื่น (ควรใช้คำ ว่า สุนัขของฉันหยลกลั้กับ
สุนัขตัวอื่น)

ชายคนหนึ่งแคละกระเบา (ควรใช้คำ ว่า ชายคนหนึ่งสะพายกระบี่)

ข้อมูลความผิดพลาดทั้ง ๗ ประการข้างต้นนี้ ที่พบมากที่สุดได้แก่ การ
นำคำเฉพาะถิ่นมาใช้ในการเขียน รองลงมาได้แก่ การใช้คำบอกอาการไม่ถูกต้อง และ
การใช้คำศัพท์ทางวรรณคดีไม่ถูกต้อง

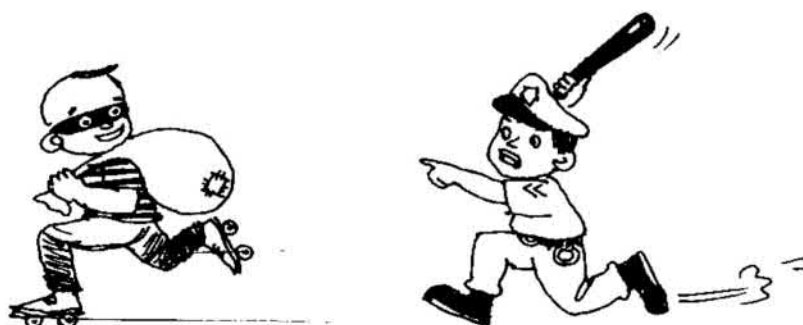
๒. การใช้คำไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมแก่ฐานะของบุคคล ผู้วิจัยกล่าวว่า เกิด
จากการขาดการฝึกฝน การใช้ภาษาพูดในการเขียน เช่น ควรจะบอกให้เธอไปบ้านของเธอ

๓. การใช้คำต่างระดับในการเขียน เกิดจากการใช้คำระดับภาษาไปๆ เช่น
เขาโดนตี. เราน่าจะไปมาหาคุยได้

๔. การใช้คำและสำนวนต่างประเทศโดยไม่จำเป็น เช่น
ครูให้ฉันเช็คชื่อคนที่มาลงทะเบียน
๕. การใช้คำฟุ่มเฟือย เช่น
เราก็พายเรือเล่นในน้ำสนุกอีกด้วย
๖. การใช้คำลักษณนามผิด เช่น
ในที่สุดยักษ์ตัวนั้นก็อัสญ
๗. การใช้สำนวนซึ่งเป็นภาษาสแลงหรือภาษาเฉพาะวงการ เช่น
เขาเป็นตุ๊ด
๘. การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกันในประโยคเดียวกัน เช่น
ฉันได้เพื่อนคนหนึ่งซื่อกล้วยและแดงโม
๙. การใช้คำไม่สม่าเสมอกัน ใช้คำที่มีความหมายต่างกันในประโยคเดียวกัน
ซึ่งก่อให้เกิดความสับสน เช่น
ผู้ร้ายหนีไปตลาด ตำรวจเห็นโจรจึงเข้าไปจับทันที
๑๐. การสะกดการันต์ผิด เช่น
โจรเอาเชือกมาผูกธอองเท้า ผมก็ทำล้าวไก่ ผมถูกเสดแก้วบาด

ข้อผิดพลาดในการใช้ประโยค

ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้ประโยคจากข้อมูลการเขียนภาษาไทยมีหลายกรณี เช่น การใช้ประโยคที่ขาดบทประธาน การใช้ประโยคที่ขาดบทกริยา การใช้ประโยคที่ขาดบทกรรม การใช้ประโยคที่ขาดบทเชื่อม การใช้ประโยคที่ใช้บทเชื่อมผิด การใช้ประโยคที่มีบทประธานซ้อน การใช้ประโยคที่ใช้คำประพันธ์สรรพนามผิด การใช้ประโยคที่เรียงลำดับคำผิด การใช้ประโยคที่ใช้คำบอกอดีตกาลเกินความจำเป็นและ การใช้ประโยคที่เป็นสำนวนภาษาต่างประเทศที่ไม่นิยมใช้ในงานเขียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. การใช้ประโยคที่ขาดบทประธาน เกิดจากสาเหตุนักเรียนละบทประธานไว้ในฐานที่เข้าใจ เช่น

วานรเห็นพระองค์...จึงคิดสวามิภักดิ์ (ควรเติม มัน)

๒. การใช้ประโยคที่ขาดบทกริยา เช่น

พอตกตีกกลม...ทุกคนก็หนาว (ควรเติม พัด)

๓. การใช้ประโยคที่ขาดบทกรรม

ชายคนนั้นตัด...เกือบหมดป่า (ควรเติม ไม้)

๔. การใช้ประโยคที่ขาดบทเชื่อม เช่น

เด็กหญิงดาราเรียนเก่ง...พูดไม่เก่ง (ควรเติม แต่)

๕. การใช้ประโยคที่ใช้บทเชื่อมผิด เช่น

สุนัขของผมตายกับมันแก่ (ควรเปลี่ยนใช้ว่า เพราะ)

๖. การใช้ประโยคที่มีบทประธานซ้อน เช่น

เจ้าของร้านเขาจึงร้องให้ช่วย (ควรตัด เขา ออกไป)

๗. การใช้ประโยคที่ใช้คำประพันธ์สรรพนามผิด

แมวช่วยจับหนูที่ทำลายข้าวของของฉัน (ควรเปลี่ยน ที่ เป็น ซึ่ง)

๘. การใช้ประโยคที่เรียงลำดับคำผิด ซึ่งอาจเกิดจากอิทธิพลของภาษาไทยถิ่นและภาษามลายู เช่น

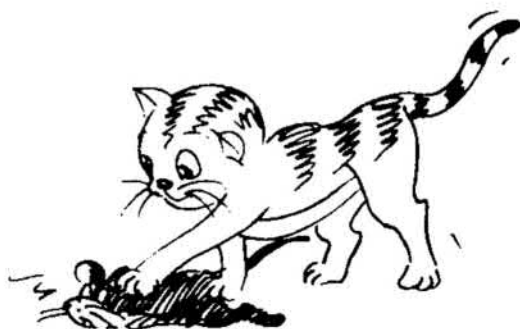
เขานำไปขายไม้ (ควรเปลี่ยนเป็น เขานำไม้ไปขาย)

๙. การใช้ประโยคที่ใช้คำบอกอดีตกาลเกินความจำเป็น เช่น

เขาได้ไปเที่ยวที่สงขลาวันเสาร์ที่แล้ว

๑๐. การใช้ประโยคที่เป็นสำนวนภาษาต่างประเทศ เช่น

ฉันจะพาของขวัญไปให้เธอด้วยมือของฉันเอง (ควรเปลี่ยนเป็น ฉันจะนำของขวัญไปให้เธอเอง)

ข้อผิดพลาดในการใช้รูปแบบของการเขียน

ได้แก่การแบ่งข้อความผิด การใช้เครื่องหมายผิด และการไม่ได้ใช้เครื่องหมาย ซึ่งสมควรจะใช้ เช่น

๑. การแบ่งข้อความผิด ได้แก่การย่อหน้าผิด และการเว้นวรรคตอนผิด ดังนี้
การย่อหน้าผิด ได้แก่ การย่อหน้าผิดรูปแบบของการเขียนจดหมาย และการไม่ย่อหน้าในการเขียนข้อความช่วงตอนแรกของเรียงความ เช่น
สวัสดีดาลัดเพื่อนรัก ตอนนีดาลัดกำลังทำอะไรอยู่หรือ
(ย่อหน้าผิดรูปแบบจดหมาย)

เรื่องสัตว์เลี้งของฉัน

ฉันเลี้ยงนกแก้วหนึ่งตัว ฉันรักมันมาก นกของฉันอยู่ในกรง

เมื่อมีคนแปลกหน้ามา มันจะร้องเสียงดัง...

(ไม่ย่อหน้าในเรียงความ)

๒. การเว้นวรรคตอนผิด ได้แก่การเว้นวรรคตอนในที่ไม่ควรเว้น และการไม่เว้นวรรคตอนในที่ที่ควรเว้น เช่น

มีชายคนหนึ่ง ชื่อ นายดำ เขาแอบตัดไม้ทุกวัน จนไม่มีป่าเหลืออยู่

ผมเลี้ยงแมวบ้านของผมมีแมวสองตัว

๓. การไม่ได้ใช้เครื่องหมาย เช่น เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) ในคำอุทาน เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ในคำที่ออกเสียงซ้ำ เครื่องหมายอัญประกาศ (" ") ในข้อความที่เป็นคำพูด และเครื่องหมายไปยาลใหญ่ (ฯ) ในประโยคที่ละคำ เช่น

โอ๊ะ จริงหรือ (ควรมีเครื่องหมาย ! หลังคำ โอ๊ะ)

เขาพูดขึ้นว่า สวยเหลือเกิน (ควรมีเครื่องหมาย " " คร่อมวลีสวยเหลือเกิน)

จากลักษณะข้อผิดพลาดที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังนี้

๑. ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้คำ ที่พบมากที่สุดคือการสะกดการันต์ผิด โดยเฉพาะการใช้พยัญชนะต้นผิด ซึ่งเกิดขึ้นเพราะนักเรียนออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัดและแยกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ถูก เช่น เสียง ร กับ ล นอกจากนี้ได้แก่การใช้คำฟุ่มเฟือย ซึ่งมีระดับการใช้ผิดพลาดมากรองจากการสะกดการันต์ผิด

๒. ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้ประโยค ข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือการใช้ประโยคที่ขาดประธานในประโยคย่อย ซึ่งอาจเกิดจากความงงใจละไว้ในฐานที่เข้าใจที่พบมากรองลงมาคือการวางส่วนขยายผิดที่ ซึ่งอาจเกิดจากความเคยชินต่อการใช้ภาษามลายูและภาษาไทยถิ่น

๓. ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้รูปแบบของการเขียน ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยที่สุดคือการแบ่งข้อความผิด โดยเฉพาะการไม่ได้เว้นวรรคตอนระหว่างประโยคเดียวแต่ละประโยค และไม่เว้นวรรคตอนในที่ที่ควรเว้น

แนวทางแก้ไข

ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดในการเขียนของเด็กไว้ดังนี้

๑. ปัญหาการใช้คำ

เพื่อให้เขียนคำได้ถูกต้อง ควรควรทบทวนการพูดการอ่านและการเขียนของนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ใช้พจนานุกรมให้มากขึ้น

เพื่อให้สามารถใช้คำได้ตรงความหมาย ควรสอนและฝึกฝนให้นักเรียนรู้ความหมายของคำควบคู่ไปกับการอ่านและเขียนคำ

เพื่อแก้ไขการใช้คำฟุ่มเฟือย ควรแนะนำฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักจับใจความและสรุปเรื่อง

๒. ปัญหาการใช้ประโยค

ควรควรจัดกิจกรรมพัฒนาการเขียนประโยค ตามโครงสร้างของประโยคต่างๆ

๓. ปัญหาการใช้รูปแบบของการเขียน

เพื่อแก้ปัญหาวรรคตอนไม่ถูกต้อง ควรรวบรวมและยกตัวอย่างงานเขียนที่ใช้วรรคตอนไม่ถูกต้องมาชี้แจงให้นักเรียนเห็นข้อบกพร่อง และให้ดูตัวอย่างการใช้วรรคตอนที่ถูกต้อง ตลอดจนฝึกฝนให้ทำแบบฝึกหัดเสมอๆ

ข้อสังเกตของผู้เขียน

งานวิจัยนี้ สุชาดา ซาทอง วิเคราะห์ปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีทั้งที่ใช้ภาษาไทยและบ้างที่ใช้ภาษามลายูในการสื่อสารประจำวัน ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบการเขียน แล้วตรวจแบบทดสอบดังกล่าวโดยใช้เกณฑ์ความรู้จากเอกสารตำราการใช้ภาษาไทยมาตรฐานซึ่งเรียบเรียงโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีชื่อเสียงในวงการวิชาความรู้ทางภาษาไทย นำสังเกตว่า ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความรู้ทางภาษาซึ่งสามารถใช้กับคนไทยทั่วไปได้ด้วย เมื่อนำเกณฑ์ทางภาษาดังกล่าวมาตรวจสอบนักเรียนชั้นดังกล่าว จึงปรากฏว่านักเรียนมีข้อบกพร่องอยู่มากทั้งระดับคำ ระดับประโยค และระดับการเรียบเรียงประโยค ปัญหาข้อบกพร่องที่พบบ่อยนั้น อาจเกิดจากนักเรียนยังอ่อนวัย อ่อนประสบการณ์และคุ้นเคยกับการใช้ภาษาถิ่น (ถิ่นใต้ และ

มลายู) สื่อสภากันในชีวิตประจำวัน อิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษามลายู จึงเข้ามาใน ภาษาเขียนโดยเฉพาะภาษามลายูซึ่งมีระบบการเรียงคำแตกต่างจากระบบการเรียงคำใน ภาษาไทยอยู่มาก ในการวิจัยข้อบกพร่องการเขียนภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานนั้น ผู้วิจัยควรคำนึงถึงวัย ประสบการณ์ พัฒนาการและสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง ด้วย และควรสร้างเกณฑ์ตรวจสอบที่มีลักษณะยืดหยุ่นสอดคล้องกับปัจจัยต่างๆ ช้างดำ นอกจากนี้นักการนำกฎเกณฑ์ทางภาษาที่ตายตัวมาให้กับนักเรียนโดยไม่มีการ จำแนกก็อาจเพิ่มความรู้สึกท้อแท้เบื่อหน่ายในการเรียนภาษาไทย และอาจเป็นหนทางหนึ่ง ที่จะขัดขวางความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของนักเรียนในการเรียนวิชาอื่นๆ อีกด้วย

ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา ๒๕๒๕*

บุษบา ประภาสพงศ์

ข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากแผนกวิทยาศาสตร์ และจากแผนกศิลปะ บ่งชี้ว่า นักศึกษาทั้ง ๒ แผนกมีข้อผิดพลาดในการใช้คำ การแต่งประโยค การสะกดการันต์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้อักษรย่อ การใช้เครื่องหมายบวกและเครื่องหมายเพราะฉะนั้น โดยที่นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีลักษณะข้อผิดพลาดและผลสัมฤทธิ์ในการใช้ภาษาใกล้เคียงกัน ทำให้พิจารณาได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่มีนั้น มีความสัมพันธ์กับความสามารถโดยทั่วไปของแต่ละบุคคล มากกว่าสัมพันธ์กับจำนวนคาบในการเรียนการสอน

จากการที่ได้สอนวิชาการใช้ภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาระยะหนึ่ง ชูศรี ศรีแก้ว พบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย ผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาลักษณะของข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางหนึ่งในการจัดทบทเรียนให้เหมาะสมต่อไป

* นักวิชาการศึกษา ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ วารสารแจก ชูศรี ศรีแก้ว, "การศึกษาเปรียบเทียบข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา ชั้นปีที่ ๑ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา ๒๕๒๕", วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและเปรียบเทียบข้อผิดพลาดในการเขียนเรียงความภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกวิทยาศาสตร์ จำนวน ๑๔๔ คน และของผู้ที่จบจากแผนกศิลปะ จำนวน ๑๔๔ คน แล้วนำข้อมูลของทั้ง ๒ กลุ่มมาวิเคราะห์เปรียบเทียบสรุปผล

เกณฑ์ในการพิจารณาข้อผิดพลาด ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยจากหนังสือและเอกสาร ซึ่งเรียบเรียงโดยพระยาอุปกิตศิลปสาร วิจิตรนันทน์ ภาณุพงศ์ กาชัย ทองหล่อ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ และจากรายงานการวิจัยเรื่องข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนิสิตอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนการแก้ไขปรับปรุงคำ ข้อความ ที่ควรใช้แทนข้อผิดพลาดนั้น ได้จากความรู้และประสบการณ์ในการสอนและการใช้ภาษาไทยของผู้วิจัยเอง

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้งที่จบจากแผนกวิทยาศาสตร์และแผนกศิลปะ มีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ๗ ลักษณะคือ ข้อผิดพลาดในการใช้คำ การแต่งประโยค การสะกดการันต์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้อักษรย่อ การใช้เครื่องหมายบวก และการใช้เครื่องหมายเพราะฉะนั้น ดังต่อไปนี้

ข้อผิดพลาดในการใช้คำ

นักศึกษาที่มีข้อบกพร่องในการเลือกใช้คำกลุ่มคำ และสำนวนเปรียบเทียบ คือ ใช้ไม่ถูกต้อง ไม่สัมพันธ์ หรือไม่สอดคล้องกัน หรือใช้เกินความจำเป็น ดังนี้

๑. การใช้คำ

มีข้อบกพร่องต่อไปนี้

- ใช้คำที่มีเสียงหรือความหมายใกล้เคียงกันผิด อาจเนื่องจากนักศึกษายังสับสนกับคำที่มีเสียงหรือความหมายคล้ายกัน คำดังกล่าวนี้มีความหมายเฉพาะตัว ซึ่งอาจจะเหมือน ใกล้เคียง หรือแตกต่างจากอีกคำหนึ่งก็ได้ แต่ทุกคำจะมีความสัมพันธ์กับคำอื่น หรือบริบทที่คำนั้นปรากฏอยู่ เช่น

กิริยามารยาทของไทยสมัยนี้กระด้างกระเดื่องไม่เรียบร้อย

(ควรใช้ว่า กระโถกกระเดก)

ตำรวจเป็นผู้ที่คอยถ่วงเวลา และไม่คอยสนใจเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิก็เดียวกัน

ในการกระทำผิด (ควรใช้ว่า ทำผิด)

อย่าให้ความสบาย ความสนุกชั่ววูบ มาทำให้เราเสียเวลาไป

(ควรใช้ว่า ชั่วแสน หรือ ชั่วครั้งชั่วคราว)

- ใช้คำ ผิดหน้าที่ เช่น ใช้คำนามในตำแหน่งของคำกริยา คำบุพบทในตำแหน่งของคำกริยา ใช้คำกริยาในตำแหน่งของคำนาม เป็นต้น ดังตัวอย่าง

การสอบก็เช่นเดียวกัน กลับจากการเรียนในแต่ละวัน เราต้องมาทบทวน
แต่ละวิชา (ควรใช้ว่า เรียนหนังสือ)

ตำรวจบางคนใส่หน้ากากเข้าหาประชาชน โดยทำให้ประชาชนหลงเชื่อ
เป็นพ่อพระในความทุกข์ (ควรใช้ว่า ขจัดปัดเป่า หรือขจัด)

ในทางดีศึกษาเป็นพลังหนึ่งที่ทำให้ประเทศชาติไปสู่ความเจริญ
(ควรใช้ว่า การศึกษา)

- ใช้คำผิดความหมาย คือ การใช้คำที่มีความหมายไม่เข้ากับเนื้อความใน
ประโยค หรือตรงข้ามกับความหมายที่ควรใช้ มักเกิดขึ้นเมื่อใช้คำกริยา คำนาม คำ
บุพบทและคำลักษณนาม เช่น

ถ้าชวนาชาวไร่กตราคาผลผลิตของตน เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่สูง
(ควรใช้ว่า เพิ่มราคา หรือ ขึ้นราคา)

ชีวิตของคนนั้นต้องต่อสู้กับอนาคต (ควรใช้ว่า เพื่ออนาคต)

- การใช้คำและกลุ่มคำไม่คงที่ เป็นการใช้หลากคำในที่ที่ควรจะใช้คำคำเดียวกัน
เช่น

พอลอยู่ชั้นมัธยมก็หวังที่จะได้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย
(ควรเปลี่ยนเป็น ระดับ ทั้ง ๒ คำ)

เมืองไทยปัจจุบันนี้นับวันจะเป็นประเทศที่ผู้คนไม่มีคุณธรรมประจำใจ
(ควรเปลี่ยนเป็น เมือง หรือ ประเทศ เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง)

- การใช้คำและกลุ่มคำฟุ่มเฟือย เป็นการใช้คำและกลุ่มคำเกินจำเป็นหรือ
เป็นการใช้คำที่มีความหมายซ้ำกัน เช่น

เมื่อเราทำการผัดวันประกันพรุ่งครั้งหนึ่ง จะทำให้เราติดนิสัย
(ควรตัด ทำการ ออกไป)

งานสำคัญที่เกี่ยวกับ ชาติ บ้านเมือง ประเทศ ทั้งประเทศ
(ควรตัดคำทั้ง ๓ ออกไป)

- การใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน ภาษาพูดในที่นี้หมายถึงภาษาปากและภาษา
กึ่งแบบแผน มักใช้พูดหรือเขียนในโอกาสที่ไม่เป็นทางการ ส่วนภาษาเขียน หมายถึง
ภาษาแบบแผนหรือภาษามาตรฐาน ใช้พูดหรือเขียนในโอกาสที่เป็นทางการ ข้อผิดพลาด
ในที่นี้มักได้แก่ การใช้คำภาษาพูด หรือใช้คำที่เขียนตามเสียงพูด ใช้คำคะนอง คำไม่สุภาพ
ตัดส่วนของคำและใช้คำต่างประเทศในการเขียนภาษาไทย เช่น

ยังมีเวลาอีกตั้งเยอะแยะ (ควรใช้ว่า มากมาย)

– การใช้สำนวนและการเปรียบเทียบผิด ได้แก่ การใช้สำนวนและการเปรียบเทียบต่างจากที่เคยใช้กันมา หรือใช้ไม่สัมพันธ์กับเนื้อความ หรือใช้สำนวนที่ไม่มีใช้ในภาษาไทย เช่น

คนที่ผิดหวังเป็นบุคคลที่น่าสงสาร ไม่ควรที่จะซ้ำเติมดังเช่นสุภาวิตที่ว่า

คนล้มอย่าข้าม (ควรใช้ว่า **ไม่ล้มอย่าข้าม**)

ในสภาพปัจจุบันนี้ก็ยังคงอยู่ในรูปแบบที่ว่าแพะหลงฝูง (ควรใช้ว่า กาทหลงฝูง)

– การใช้สำนวนต่างประเทศในการเขียนภาษาไทย ซึ่งได้แก่ สำนวนที่แปลจากภาษาบาลี หรือภาษาอังกฤษ เช่น

การผัดวันประกันพรุ่งนั้น จะนำมาซึ่งความหายนะแก่ตัวเรา (ควรเปลี่ยนเป็น **ความหายนะมาให้เรา**)

บ้านเมืองเต็มไปด้วยโจรผู้ร้ายชุกชุม (ควรเปลี่ยนเป็น **มี**)

ข้อผิดพลาดในการแต่งประโยค

ได้แก่ การเรียงคำและข้อความผิดลำดับ ขาดคำ กลุ่มคำ หรือข้อความที่จำเป็นในประโยคซึ่งทำให้ประโยคไม่ราบรื่นหรือมีความหมายไม่ชัดเจน เช่น

ไม่ควรคิดว่าไวรอฟรุ้งนี้ (ควรเปลี่ยนเป็น **รอไว้**)

กระผมพอจะขอยกตัวอย่างสิ่งเขปดังนี้

(ควรเปลี่ยนเป็น กระผมจะยกตัวอย่างพอสังเขปดังนี้

โดยการนำสิ่งของไปให้พวกเขาเป็นหนังสือและเสื้อผ้า

(ควรเปลี่ยนเป็น โดยการนำสิ่งของ เช่น หนังสือและเสื้อผ้า ไปให้พวกเขา)

นักศึกษาช่วยหนังสือให้ (ควรเติม **สอน** หลังคำ **ช่วย**)

ข้อผิดพลาดในการสะกดการันต์

ประเด็นนี้คงเกิดจากปัญหาความเลินเล่อ หรือความไม่รู้ เช่น

ข้อราษฎรบังหลวง (ควรเปลี่ยนเป็น **ฉ้อ**)

ปรารถ (ควรเปลี่ยนเป็น **ปรารธนา**)

ข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

เครื่องหมายวรรคตอนที่นักศึกษาใช้ผิดมากที่สุดคือ ยัติภังค์ (-) ส่วนเครื่องหมายวรรคตอนอื่นๆมีจำนวนความผิดไล่เลี่ยกัน น่าสังเกตว่าเฉพาะเครื่องหมาย

จุดไข่ปลา (...) นักศึกษาจากแผนกศิลปะใช้ผิดถึง ๑๖ ครั้ง แต่นักศึกษาจากแผนกวิทยาศาสตร์ไม่ได้ใช้เครื่องหมายนี้ในเรียงความเลย

ข้อผิดพลาดในการใช้อักษรย่อ

นักศึกษาใช้อักษรย่อเขียนเรียงความและบทความวิชาการ เช่น

น.ร. เหล่านี้ต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งที่เป็นพลังดลใจให้เขามีกำลังใจที่จะต่อสู้
(ควรเปลี่ยนเป็น นักเรียน)

ข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องหมายบวก (+) และเครื่องหมายเพราะฉะนั้น (∴)

เครื่องหมายบวกและเครื่องหมายเพราะฉะนั้นจะใช้เฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์เท่านั้นและไม่ควรรนำเครื่องหมายทั้งสองมาใช้ในการเขียนที่เป็นทางการ จึงควรหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องหมายดังกล่าวและใช้คำว่า และ และ เพราะฉะนั้น ตามลำดับ

จากการเปรียบเทียบข้อมูลความผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาทั้ง ๒ กลุ่มพบว่านักศึกษามีลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยเหมือนกันบ้างและแตกต่างกันบ้าง

ข้อผิดพลาดที่เหมือนกัน ได้แก่ ข้อผิดพลาดในการใช้คำ การแต่งประโยค การสะกดการันต์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการใช้อักษรย่อ ลักษณะข้อผิดพลาดที่พบในกลุ่มหนึ่งก็มักพบในอีกรุ่นหนึ่งด้วย แต่ตัวอย่างประโยคและจำนวนครั้งที่ผิดพลาดมีมากน้อยไม่เท่ากัน

ตัวอย่างลักษณะข้อผิดพลาดที่เหมือนกัน

ลักษณะข้อผิดพลาด	แผนกวิทยาศาสตร์	แผนกศิลปะ
- ใช้คำบุพบทผิด ความหมาย	ใช้ ต่อ แทน จาก (๑ ครั้ง) เช่น ทำให้ถูกตำหนิต่อครู อาจารย์	ใช้ ต่อ แทน แก่ (๓ ครั้ง) เช่น คำว่า ความหวัง ฟังดูแล้ว ถึงแม้จะเป็นคำสั้นๆ แต่ก็ให้ ความหมายต่อเรา
- ไม่ใช้พยัญชนะควบ ร ว	ใช้ ค แทน คว (๓ ครั้ง) เช่น ไม่จำเป็นที่จะต้องไขว่คว้า	ใช้ ค แทน คว (๖ ครั้ง) เช่น ประชาชนมีคามเห็นแก่ตัว
- ใช้คำกริยาแทนที่ คำสันธาน	-	ใช้ คือ แทน เพราะ (๑ ครั้ง)
- ใช้สำนวนและการ เปรียบเทียบที่ไม่มีใช้ ในภาษาไทย	ใช้ แพะหลงฝูง (๑ ครั้ง) เช่น ในสภาพปัจจุบันนี้ก็ยัง อยู่ในรูปแบบที่ว่า แพะหลง ฝูง	-
- ใช้อักษรนำกลับสน	-	ใช้ ห แทน ก (๑ ครั้ง) เช่น เขามีชีวิตอยู่อย่างอดหยาก
- ใช้ไม้ยมกแทนพยางค์ ที่มีรูปซ้ำกัน	ใช้ นา ๆ แทน นานา (๑ ครั้ง) เช่น อาจจะต้อง ฟันฝ่าอุปสรรคนา ๆ ประการ	-
- การใช้เครื่องหมาย บวก (+)	-	ใช้ + แทน และ (๔ ครั้ง) เช่น หน่วยงานทุกหน่วยงานจะต้องมี ทั้งคนดี + คนเลวปะปนกัน
- การใช้เครื่องหมาย เพราะฉะนั้น (∴)	-	ใช้ ∴ แทน เพราะฉะนั้น (๑ ครั้ง) เช่น ∴ นักศึกษาจึงมีความ สำคัญในการสร้างสรรค์สังคม

ลักษณะข้อผิดพลาดที่แตกต่างกัน ได้แก่ ข้อผิดพลาดในการใช้คำ การแต่งประโยค การสะกดการันต์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้เครื่องหมายบวกและการใช้เครื่องหมายเพราะฉะนั้น

เมื่อเปรียบเทียบข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยก็พบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มเขียนภาษาไทยผิดพลาดในลักษณะใกล้เคียงกัน ลักษณะข้อผิดพลาดที่พบในกลุ่มหนึ่งก็มักพบในอีกกลุ่มหนึ่งด้วย ความแตกต่างที่ดูเด่นประการหนึ่งคือ การที่นักศึกษาแผนกศิลปะใช้เครื่องหมาย + และเครื่องหมาย $\therefore$ ในการเขียนบทความ ในขณะที่นักศึกษาแผนกวิทยาศาสตร์ไม่พบข้อผิดพลาดลักษณะนี้ นอกจากความแตกต่างดังกล่าว ส่วนที่เหลือเป็นรายละเอียดคือ จำนวนครั้งที่ผิดพลาด และตัวอย่างข้อความที่ผิดพลาดแตกต่างกัน เช่น การใช้คำบุพบทผิดความหมาย นักศึกษาจากแผนกวิทยาศาสตร์ ใช้ ต่อ แทน จาก ผิด ๑ ครั้ง ส่วนนักศึกษาจากแผนกศิลปะใช้ผิด ๒ ครั้ง

น่าสังเกตว่าข้อผิดพลาดที่พบในข้อเขียนของนักศึกษากลุ่มหนึ่งก็มักพบในข้อเขียนของนักศึกษากลุ่มหนึ่งด้วยเช่นกัน จึงอาจสรุปได้ว่า นักศึกษาทั้ง ๒ กลุ่มมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยไม่แตกต่างกันมากนัก คือ ใช้ภาษาผิดในลักษณะเดียวกัน ในปริมาณใกล้เคียงกัน และความสามารถในการใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่เกี่ยวข้องกับความสามารถของแต่ละบุคคลมากกว่าเกี่ยวข้องกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการเรียนการสอน คือการที่นักศึกษาจากแผนกศิลปะมีจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาไทยมากกว่านักศึกษาจากแผนกวิทยาศาสตร์ ก็ไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาแผนกศิลปะเขียนภาษาไทยผิดพลาดน้อยกว่านักศึกษาจากแผนกวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้เปรียบเทียบเฉพาะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยเท่านั้น ไม่รวมไปถึงการเปรียบเทียบลักษณะเด่นหรือความสามารถพิเศษในการเขียนภาษาไทยให้ไพเราะสละสลวย มีเหตุผล หรือมีคุณค่าในทางวรรณศิลป์

ในช่วงท้ายผู้วิจัยสรุปสาเหตุในการเขียนภาษาไทยผิดพลาดไว้ว่า

- เกิดจากผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องความหมาย และ

หลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย

- เกิดจากการฝึกฝนที่ไม่เพียงพอในการเขียนภาษาไทย
- เกิดจากผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาพูด ภาษาสแลง และภาษาต่างประเทศ
- เกิดจากความไม่รอบคอบของผู้เรียนในการเขียนภาษาไทย

การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย*

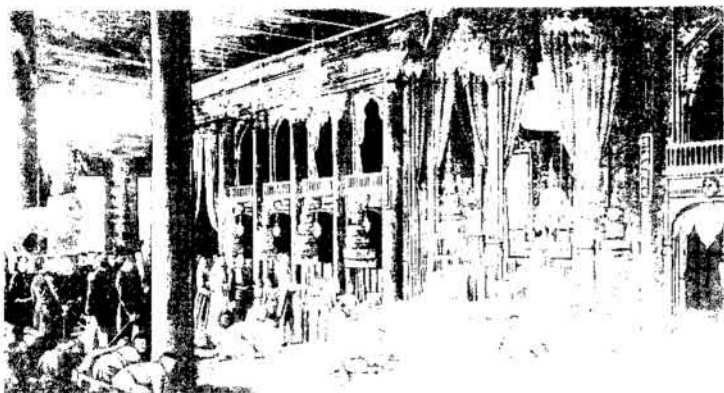
ปราณี บุญชุ่ม

คนไทยมีความประณีตในการเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในการตั้งชื่อ ภาษาที่ใช้มีทั้งที่เป็นภาษาไทยแท้ และที่ได้อิทธิพลจากภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาบาลี สันสกฤต ทั้งนี้เพราะนอกจากต้องการความไพเราะของเสียงแล้วยังคำนึงถึงความหมายที่เป็นมงคล เหมาะกับเพศและชนชั้น การใช้ภาษาเพื่อการตั้งชื่อของคนไทย จึงสะท้อนถึงความคิด ความงาม ตลอดจน ค่านิยม ความเชื่อ และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี และนับเป็นข้อมูลทางภาษาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง

ชื่อเป็นมงคลสิ่งแรกที่พ่อแม่มอบให้ลูกด้วยความรักและความปรารถนาดี ดังนั้น ภาษาในการตั้งชื่อจึงสะท้อนถึงความคิด ความงาม ตลอดจนค่านิยมของสังคมในแต่ละสมัยเป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันชื่อก็มีความสำคัญต่อการสร้างค่านิยมของตนด้วย เช่น เด็กที่ชื่อ เก่ง มักมีค่านิยมที่จะประพฤติปฏิบัติให้ตนเองเก่งสมชื่อ และแสดงให้เห็นว่าพ่อแม่มีค่านิยมที่ดีต่อความเก่ง ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากสังคมยึดถือความเก่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของบุคคล เป็นต้น

งานวิจัย เรื่อง การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย ของ สุภาพรณ ฦ บางช้าง เป็นงานศึกษาภาษาเชิงสังคม โดยมีแนวคิดพื้นฐาน "ชื่อ" เป็นข้อมูลทางภาษาที่สะท้อนลักษณะของสังคมไทยในด้านคตินิยม ความเชื่อ และวิถีการดำเนินชีวิตและถ้าศึกษาภาษาในลักษณะการวิเคราะห์หาเหตุปัจจัยของความรู้สึกนึกคิดที่แฝงอยู่ในภาษาก็จะประเมินสังคมในช่วงสมัยที่มีการใช้ภาษานั้นได้

*ศึกษานิเทศก์ระดับ ๔ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รายงานจาก สุภาพรณ ฦ บางช้าง. "การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย", รายงานผลการวิจัยลำดับที่ ๖ โครงการเผยแพร่งานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๖.

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
ที่ ๔ เสด็จออกกรีธาทัพ
ฝรั่งเศส

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบจำนวนพยางค์ที่มาของภาษาว่ามาจากภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ และความหมายของชื่อจริงของคนไทยที่อยู่ในเมืองหลวง ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยปัจจุบัน แล้วนำข้อมูลทางภาษามาวิเคราะห์ค่านิยม ความเชื่อ และแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยตามที่สะท้อนอยู่ในรูปแบบการใช้ภาษาของชื่อเหล่านั้น โดยมีข้อสรุปที่น่าสนใจ ดังนี้

สมัยสุโขทัย พระนามสถาปนาของพระมหากษัตริย์ได้ผสมผสานอุดมคติเดิมกับความศรัทธาในพุทธศาสนาไว้ด้วยกัน เช่น พระนามพระมหาธรรมราชาลิไทย พระมหาธรรมราชาเลอไทย เป็นต้น ทั้งนี้เป็นวิถีทางการเมืองที่ประสงค์จะคานอำนาจกับกษัตริย์อยุธยาซึ่งปกครองประชาชนในฐานะท้าวราชา

ต่อมาฝ่ายสุโขทัยรับคติเทวราชของอยุธยาเข้ามาในราชสำนักของตน เช่น พระนามสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิบดีศรีสุริยวงศ์ แตกต่างจากชื่อคนสามัญซึ่งยังคงแสดงอุดมคติของคนในยุคสร้างบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาความหมายของการตั้งชื่อก็จะเห็นได้ว่า สมัยสุโขทัยระยะต้นชื่อทั้งฝ่ายราชสกุลและสามัญชนสะท้อนอุดมคติของคนในยุคสร้างบ้านเมือง ๒ ประการเหมือนกัน คือ

๑. สะท้อนอุดมคติในเรื่องความสัมพันธ์ฉันญาติ เช่น พระมหากษัตริย์พระนามว่า ราม (กลาง) จั้ว (ท่า) ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับสามัญชนที่ชื่อเอื้อย อ้าย ยี่ ไส่ จั้ว เป็นต้น

๒. สะท้อนถึงอุดมคติของการมุ่งเอาความปลอดภัยมั่นคงและความเจริญของชุมชนเป็นหลักร่วมกัน เช่น พระนาม คำแหง แสดงความมั่นคง ความเข้มแข็ง หรือชื่อสามัญชน เช่น คง จิต จอด ก็มีความหมายถึงการดำรงอยู่อย่างมั่นคงเช่นกัน

นอกจากนี้การใช้ภาษาในการตั้งชื่อที่เป็นภาษาไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แม้จะแตกต่างกันเรื่องจำนวนพยางค์อยู่บ้าง ก็ยังสะท้อนรูปแบบการปกครองของ สุโขทัยระยะต้นที่มีแนวความคิดความสัมพันธ์แบบพ่อลูกเป็นพื้นฐาน

สมัยอยุธยา การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของราชสกุลในสมัยอยุธยาสะท้อนถึง ลักษณะการปกครองระบบมูลนาย-ไพร่ ตามคติเทวราชาที่รับแนวความคิดมาจาก อินเดียโดยอาศัยวิธีการตั้งชื่อตามคัมภีร์นามทักษาปกรณ์ของฮินดู เช่น

พระนามเจ้าฟ้าชายส่วนใหญ่จะแสดงอำนาจราชศักดิ์ นิยมใช้นามเทพเจ้า หรือคำที่มีความหมายว่าเป็นใหญ่ในแผ่นดิน และใช้คำบาลี สันสกฤต เช่น เจ้าฟ้า ปรเมศวร์ เจ้าฟ้านรินทร์

พระนามเจ้าฟ้าหญิงจะเน้นความงามที่งามกว่าคนทั่วไป หรือพระนามของเทพ เช่น เจ้าฟ้าศรีเสาวภาคย์ เจ้าฟ้าหญิงอินทรสดาวงค์

แม้พระนามที่หมายถึงธรรมชาติก็มีได้ใช้อย่างสามัญชน เช่น เจ้าฟ้าสุรูปล เจ้าฟ้าปทุม และแม้แต่คำไทยก็ยังแสดงลีลาของภาษา เช่น เจ้าฟ้าเจ้าพระขวัญ เจ้าฟ้าตรัสน้อย

สำหรับสามัญชนมักแสดงให้เห็นถึงความกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของการดำรงอยู่อย่างเรียบง่ายเป็นปกติ อันเป็นความเข้าใจชีวิตตามแนวทาง พุทธศาสนา เช่น บัว หนู จัน แก้ว พูน เฟิง ยอด เอี่ยม น้า แยก ขาว ดำ ฯลฯ

สมัยกรุงธนบุรี ลักษณะการใช้ภาษาทั้งราชสกุลและสามัญชนเป็นเช่นเดียวกับสมัยอยุธยา ยกเว้นพระนามของเจ้าฟ้าที่มีพระนามเดิมก่อนที่สมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราชจะเสด็จขึ้นเถลิงราชสมบัติ เช่น เจ้าฟ้าจุ้ย เจ้าฟ้าน้อย

สมัยรัตนโกสินทร์ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๓ การใช้ภาษาของราชสกุล ไม่แตกต่างจากสามัญชนมากนัก อาทิ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฉิม สมเด็จพระเจ้าฟ้าแจ่ม ซึ่งเป็นพระนามที่มีมาแต่ครั้งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชยังเป็นสามัญชน อย่างไรก็ตามก็ได้มีการเลือกสรรถ้อยคำภาษาให้ไพเราะเพิ่มขึ้นด้วย เช่น พระนาม

“เจ้าฟ้าชายมงกุฏ สมมุติเทววงศ์ พงศาอิสวรรกระษัตริย์ขัตติยราชกุมาร” (พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)

สมัยรัชกาลที่ ๔ มีการเพิ่มจำนวนพยางค์และการใช้ภาษาบาลี สันสกฤต ในการตั้งพระนามเพื่อแสดงฐานะสูงส่งของราชตระกูล เสริมความมั่นคงแห่งสถาบัน พระมหากษัตริย์ และแสดงความเชี่ยวชาญในภาษาบาลี สันสกฤต โดยมีจำนวนพยางค์เพิ่มขึ้นสูงสุดในสมัยรัชกาลที่ ๕ เช่น

สมเด็จพระเจ้าฟ้าชายมหาวชิราวุธ อติศวรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยวรางกูร
บรมมกุฎนเรนทร์สุริยขัตติยสันตติวงศ์ อุกฤษฐพงศ์ วโรภโตสุชาติ ัตถัญญลักษณวิลาส
วิบุลยสวัสดิ สิริวิวัฒนวิสุทธิสยามมกุฎราชกุมาร

สมัยรัชกาลที่ ๖ ถึงรัชกาลที่ ๙ พระนามของฝ่ายราชสกุลมีการลดจำนวน
พยางค์และการใช้ภาษาบาลี สันสกฤตลงบ้าง โดยเฉพาะในระดับหม่อมเจ้า แต่โดย
รวมก็ยังมีลักษณะแตกต่างจากสามัญชนอย่างชัดเจน

สำหรับภาษาในการตั้งชื่อของคนทั่วไปสมัยรัตนโกสินทร์ยุคการปกครองระบอบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์ ยังคงเรียบง่ายและมีชื่อที่แสดงความสัมพันธ์ฉันญาติอยู่ไม่น้อย
แต่แทนที่จะลำดับเป็นอ้าย ยี่ สาม สี่ ก็จะเป็นคนใหญ่ คนกลาง หรือคนเล็ก
ของครอบครัวแทน เช่น ฉิมใหญ่ ฉิมเล็ก เป็นต้น

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย คำที่ใช้ตั้งชื่อก็ยังเป็น
ภาษาไทยอยู่มาก แต่มีจำนวนพยางค์เพิ่มขึ้นโดยเป็นคำผสมมากกว่าคำโดด ชื่อประเภท
อื่น จัน ค่อยๆ หายไป ชื่อที่นิยมเช่น กุหลาบ สุวรรณ วงศ์ถนอม ฯลฯ

มาถึงสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม จอมพล ป. เห็นว่าชื่อของคนไทยไม่แสดงถึง
ความเจริญจึงได้จัดทำแนวทางการตั้งชื่อคนไทยขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นคำผสมแล้ว
ยังเห็นการใช้ชื่อที่แบ่งแยกเพศระหว่างชาย หญิง ด้วย อาทิชื่อ สว่าง สว่างศรี ถนอม
ถนอมรัตน์ เป็นต้น

จากการศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในชื่อราชสกุลและชื่อคนสามัญ สรุปได้ว่า
ในทุกสมัย ชื่อของราชสกุลมีลักษณะการใช้ภาษาที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้มีฐานะทาง
สังคมที่สูงกว่า หรือพิเศษกว่าคนสามัญในยุคเดียวกัน และแม้ในราชสกุลยุคเดียวกัน
ก็ยังคงมีความแตกต่างในการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของเจ้านายที่ต่างฐานันดรศักดิ์กัน
สะท้อนถึงความแตกต่างของรูปแบบการปกครองและเจตคติของคนไทยที่มีต่อระบบ
ราชสกุลในแต่ละยุคสมัย

ในเรื่องจำนวนพยางค์และที่มาของภาษาในแต่ละสมัย พบว่า ชื่อของคนไทยมี
จำนวนพยางค์เพิ่มขึ้น ใช้ภาษาไทยแท้ลดน้อยลงและเพิ่มการใช้ภาษาบาลี สันสกฤต
มากขึ้นตามลำดับสมัย แม้ในสมัยเดียวกันชื่อของผู้มีฐานันดรศักดิ์สูงในสังคมก็มักมี
จำนวนพยางค์และการใช้ภาษาบาลี สันสกฤตมากกว่าผู้ที่มีฐานันดรศักดิ์ต่ำกว่า

สมัยปัจจุบัน แนวคิดพื้นฐานในการเลือกสรรภาษามาตั้งชื่อมี ๓ ประการ คือ
ประการแรก นิยมตั้งชื่อตามคติในคัมภีร์นามทักษาปกรณ์ คือเพศชายนิยมใช้ชื่อที่มีความหมายเป็นเดช แสดงจำนวน ส่วนเพศหญิงนิยมเป็นศรี แสดงความงาม ความเจริญ อันหมายถึงค่านิยมในการมุ่งแสวงหาความสำเร็จด้านอำนาจ ชื่อเสียง เกียรติยศ ความก้าวหน้า และความงาม เช่น คักดิ์ณรงค์ สุคนธิกา อัสพรศิริ ฯลฯ ซึ่งต่างจากค่านิยมที่เรียบง่ายในวิถีชีวิตของอดีต

ประการที่สอง นิยมตั้งชื่อภาษาบาลีสันสกฤตที่ไม่ซ้ำกับชื่อคนอื่น แสดงถึงแนวความคิดที่ต้องการสร้างความเป็นเอก หรือความเด่นของคนในยุคนั้น เช่น กฤป กัญชนิษฐ์ เทษฐยวรรณ์ ฯลฯ

ประการที่สาม ดำรงคติความสัมพันธ์แบบเครือญาติในรูปคำหรือความหมาย ที่มีเค้ามาจากทั้งชื่อพ่อและชื่อแม่ หรือในพื้นที่ท้องเดียวกันก็ตั้งชื่อให้มีความคล้องจองกัน

นอกจากนี้ยังใช้ชื่อที่มีความหมายถึงพระพุทธเจ้า เทพ และพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งคตินิยมของคนไทยแต่เดิมไม่นิยมใช้เพราะถือว่าเป็นคำสูง

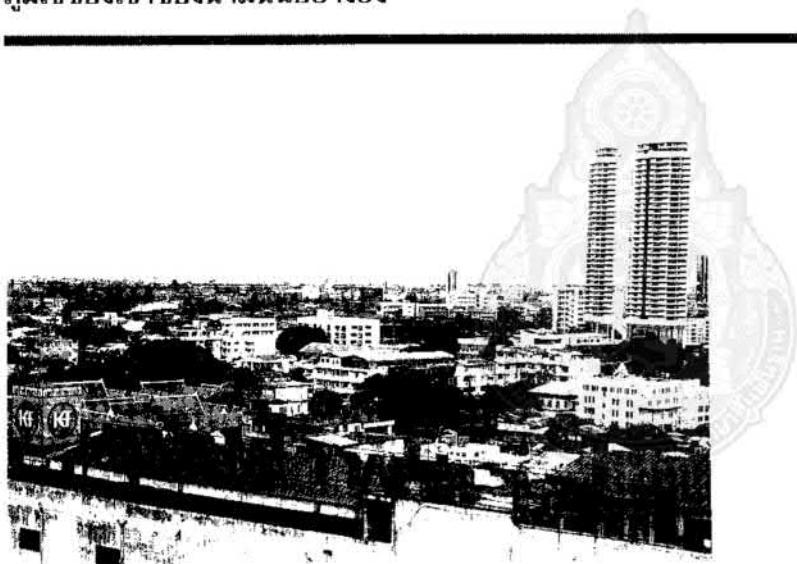
จะเห็นได้ว่าชื่อของคนไทยสะท้อนค่านิยมและความเชื่อของคนไทยในแต่ละยุค และมีความสำคัญต่อการผลักดันทิศทางของค่านิยมของคนในยุคนั้น และยุคต่อๆ ไปด้วย ดังนั้นการเลือกสรรภาษามาตั้งชื่อให้ลูกหลานจึงไม่ควรมุ่งหวังแต่เพียงเพื่อความเจริญ ความสุขสำเร็จเฉพาะบุคคลเพียงอย่างเดียวเพราะเป็นการปลูกฝังค่านิยมการดิ้นรน แสวงหาเพื่อตัวเองมากขึ้น แต่ควรใช้ภาษาไทยที่เรียบง่ายมีความไพเราะ งามสง่าอยู่ในตัว แม้เลือกคำจากภาษาต่างประเทศก็ควรเป็นชื่อที่ทำให้เกิดความนิยมหรือความสำคัญของ คุณธรรมที่จะสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น เช่น กอบแก้ว อารี ขวัญไทย เทิดไท ฯลฯ นอกจากนี้ควรที่จะได้อธิบายความหมายของชื่อให้ลูกหลานด้วย เพราะจะเป็นทางหนึ่ง ที่จะช่วยอบรมกุลบุตร กุลธิดา ให้มีความเชื่อมั่น มุ่งประพฤติตามคุณธรรมความดี ที่ได้มาตั้งเป็นชื่อให้เขาและเธอ

ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า*

จงจิต นิมมานนรเทพ

คงไม่มีใครปฏิเสธว่า ชื่อเสียงเรียงนามนั้นมีความสำคัญต่อเจ้าของเพียงไร เพราะทุกคนย่อมตระหนักว่า ชื่อดีก็คือเกียรติและศรีของเจ้าของชื่อ การขอนามพระราชทาน และนามซึ่งพระเถระผู้ใหญ่หรือที่นักปราชญ์ราชบัณฑิตตั้งให้จึงเป็นความภูมิใจของเจ้าของนามนั้นอย่างยิ่ง

ปัจจุบันธุรกิจการค้าในประเทศไทยมีความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว มีสถานประกอบธุรกิจการค้าเกิดขึ้นมากมาย การตั้งชื่อสถานประกอบธุรกิจการค้าจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการตั้งชื่อบุคคล และที่สำคัญกว่านั้นคือ ชื่อสถานประกอบธุรกิจการค้าซึ่งส่วนใหญ่จัดในรูปของนิติบุคคลนั้นจะต้องใช้ชื่อไม่ซ้ำกัน เพราะนิติบุคคลหนึ่งย่อมมีสิทธิและหน้าที่ของตนเป็นการเฉพาะ เป็นที่หมายรู้กันทั่วไป

* หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนเบญจมราชูทิศ กรุงเทพมหานคร รายงานจาก วิทยะดา จงบรรจบ, “การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔.

มีผู้สนใจเรื่องการตั้งชื่อสถานประกอบการธุรกิจการค้าในประเทศไทยว่ามีแนวโน้มไปในด้านใด โดยเฉพาะช่วงหลังๆ นี้ความนิยมในเรื่องการตั้งชื่อจะแตกต่างจากสมัยก่อนอย่างเห็นได้ชัด วิยะดา จงบรรจบ จึงได้สนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ว่า เพื่อศึกษาที่มาของภาษาในด้านคำนิยมและที่มาของภาษา โดยนำชื่อที่เจ้าของธุรกิจการค้า ขอจดทะเบียนตั้งชื่อสถานประกอบการค้าของตน ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๓๑ ถึง พฤษภาคม ๒๕๓๒ จำนวน ๗,๕๐๐ ชื่อ และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามอีก ๓๐๐ ชื่อ โดยสุ่มสัมภาษณ์จากเจ้าของธุรกิจร้านค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ๓ แห่งที่เป็นตัวแทนของย่านธุรกิจการค้า เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การตั้งชื่อสถานประกอบการธุรกิจการค้านั้น มีการนำคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ปะปนในภาษาไทย โดยจะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

๑. ชื่อสถานประกอบการค้าที่ใช้ภาษาอังกฤษล้วนๆ มีจำนวนร้อยละ ๒๔.๑๐ ได้แก่ ธุรกิจเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ โฆษณา ถ่ายภาพ ขนส่ง นำเที่ยว นำเข้า ส่งออก จากประเภทของธุรกิจดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจที่มีการส่งออก ไปขายหรือติดต่อกับต่างประเทศ เพราะฉะนั้นชื่อสถานประกอบการธุรกิจที่เป็นภาษาอังกฤษจะช่วยให้ลูกค้าเรียกและจำชื่อได้ง่ายกว่าชื่อเป็นภาษาไทยล้วนๆ

มีข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับชื่อสถานประกอบการธุรกิจที่เป็นภาษาอังกฤษนั้น มักจะตั้งชื่อโดยเขียนทับศัพท์ แต่การทับศัพท์นั้นมักมุ่งไปที่เสียงเป็นสำคัญ ไม่ได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์การถ่ายเสียงที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนด เช่น อาจสะกดด้วยรูปพยัญชนะต่างไป การใช้สระหรือการันต์ต่างไป รวมทั้งมีการใช้รูปวรรณยุกต์เพื่อประโยชน์ในการออกเสียงด้วย เช่น คลินิก (ที่ถูกต้อง คลินิก) ซูเปอร์ (ซูเปอร์) มาเก็ต (มาร์เก็ต) ปีโตรเลียม (ปิโตรเลียม) โค้ก และโคมา เป็นต้น

๒. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาไทยกับบาลี-สันสกฤต อาจจะใช้ภาษาบาลี-สันสกฤตไว้ต้นคำ กลางคำ หรือท้ายคำก็มี เช่น บุญศิริก่อสร้าง รวมปัญญาการช่าง สวนอาหารบางบัว ดวงใจบริการ ก่อเกษมกิจ ฯลฯ

ชื่อธุรกิจการค้าประเภทนี้ ได้แก่ ธุรกิจโรงงาน ก่อสร้าง ร้านอาหารและการบริการ มีข้อที่น่าสังเกตคือ นิยมบอกนามเจ้าของหรือแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการ นอกจากนี้จะพบว่าเป็นคำบาลี-สันสกฤตที่คนทั่วไปเข้าใจความหมายดีอยู่แล้ว จนบางคนไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่าเป็นภาษาบาลี-สันสกฤต เพราะคนส่วนใหญ่เข้าใจความหมายดีอยู่แล้ว

๓. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต นิยมใช้กับธุรกิจเกือบทุกประเภท เช่น ก่อสร้าง ร้านอาหาร เสริมสวย เคมีภัณฑ์ โรงงาน บริการ เครื่องยนต์ รวมไปถึงบ้านและที่ดิน เช่น ธนเกียรติ ทิพย์โภชนา อภิรติ ฉัตรเกษตร พิชญ์พานิชย์ เอกธวัชณ์ ศรีพัฒนายนต์ อรุณธานี ฯลฯ

มีข้อที่น่าสังเกตคือ ชื่อภาษาบาลี-สันสกฤตเหล่านี้มักเป็นส่วนหนึ่งของชื่อเจ้าของผู้ประกอบการ ซึ่งเจ้าของชื่อก็ตั้งจากภาษาบาลี-สันสกฤตเป็นส่วนใหญ่อยู่แล้ว นอกจากนี้คนทั่วไปยังคุ้นเคยกับภาษาบาลี-สันสกฤตจนไม่ค่อยรู้สึกรู้ว่าเป็นภาษาต่างประเทศ

๔. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาอังกฤษกับบาลี-สันสกฤต นิยมใช้กับธุรกิจประเภทโรงงาน การบริการ เคมีภัณฑ์ นำเข้าและส่งออกเครื่องจักร ส่วนใหญ่จะบอกลักษณะประเภทของธุรกิจไว้ในชื่อที่ตั้ง เช่น ยูเนี่ยนพัฒนากิจ สัมพันธ์บ่อตัดการ์ด กฎหมาย สัมฤทธิ์ชิปปิง กุญชรทวัธร์ ภาควุมิเอ็นจิเนียริง เป็นต้น

๕. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาไทยกับอังกฤษ นิยมใช้ในธุรกิจก่อสร้าง บริการ และเคมีภัณฑ์ เช่น สยามปาร์ค พีบังกอบิลเลียด เลดี้ไหมไทย วังทองฟาร์ม สามสิบสามทาวเวอร์ คำหอมอิมพอร์ตเอ็กซ์พอร์ต ฯลฯ

๖. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาไทย นิยมใช้ในธุรกิจร้านอาหาร เสื้อผ้า

บ้านและที่ดิน ก่อสร้าง และบริการ เช่น สวนบัว ลานเตย ดาว เฟลันดา หมู่บ้านร่มเย็น รุ่งฉาง เสริมสินก่อสร้าง เอี่ยมดวง ชิดเพิ่มพูน ฯลฯ

ผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า การที่ชื่อสถานประกอบการธุรกิจใช้ภาษาไทยมาตั้งชื่อน้อยกว่าคำที่มาจากภาษาอื่นเข้าประสมนั้นก็เพราะ คนไทยนิยมคำภาษาอื่นๆ เข้ามาใช้ในวงการต่างๆ เช่น การศึกษา การแพทย์ วิทยาศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจ ทำให้มีคำศัพท์ทางวิชาการต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งที่เป็นคำศัพท์ที่สร้างขึ้นมาจากคำยืมในภาษาอังกฤษ หรือภาษาบาลีสันสกฤต จึงทำให้ชื่อที่มาจากภาษาไทยล้วนๆ ลดน้อยลง

๗. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาไทยกับบาลีสันสกฤตและอังกฤษ นิยมใช้ในธุรกิจเกี่ยวกับโรงงาน เคมีภัณฑ์ บริการ บ้านและที่ดิน เช่น รุ่งเรืองรัตนพรินดิ้ง ไทยสตาร์อุตสาหกรรม สยามอินเตอร์เกษตร ไทยเมลอนผลิตภัณฑ์ นิวโรจน์รุ่งเรือง อิตัลไทยอุตสาหกรรม มังกรทองโปรดักส์ชั่น พรสินอพาร์ทเมนต์ ฯลฯ

๘. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาไทยกับเขมรและบาลีสันสกฤต นิยมใช้ในธุรกิจจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การบริการ โรงงาน และเสริมสวย เช่น รวมสุขเจริญ เพิ่มกิจเจริญ สินสรณรมย์ จงเจริญธุรกิจ เจริญชัยแม่สอด เจริญสุขบ้านและที่ดิน เป็นต้น

๙. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาเขมรกับภาษาไทย นิยมใช้ในธุรกิจประเภทร้านอาหาร โรงงาน ก่อสร้างและเสริมสวย เช่น เดือนเพ็ญ ไทยเจริญ พนมการช่าง เพ็ญตา ฯลฯ

๑๐. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาเขมรกับภาษาอังกฤษ นิยมใช้ในธุรกิจท่องเที่ยว และธุรกิจเกี่ยวกับความสวยงาม เช่น เถกิงทัวร์ เพ็ญฟลาวเวอร์ เป็นต้น

๑๑. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาเขมรกับภาษาบาลีสันสกฤต นิยมใช้ในธุรกิจการค้าทั่วไปและร้านอาหาร เช่น ผกาภัณฑ์ กิจเจริญ เกียรติดำรง เพ็ญโภชนา ฯลฯ

๑๒. ชื่อธุรกิจการค้าที่มาจากภาษาเขมร นิยมใช้ในธุรกิจประเภทร้านอาหาร เสริมสวย โดยนิยมใช้ชื่อร้านว่า เสวย เรียม เพ็ญ อร เป็นต้น

มีข้อสังเกตว่า คำภาษาเขมรที่ไทยนำมาใช้นี้ คนไทยส่วนใหญ่จะไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นคำภาษาต่างประเทศเลย เพราะภาษาเขมรสามารถกลืนเข้ากับภาษาไทยได้สนิท เพราะฉะนั้นผู้ตั้งชื่อสถานประกอบการอาจจะคิดว่าเป็นคำไทยด้วยซ้ำไป

สิ่งที่น่าสนใจจากชื่อสถานประกอบการธุรกิจเหล่านี้คือ ผู้ตั้งชื่อต่างมุ่งมิให้ชื่อธุรกิจของตนไปซ้ำกับชื่อของผู้อื่น เพราะตามกฎหมาย หุ้่นส่วนบริษัท ได้ระบุไว้ว่า สถานประกอบการธุรกิจประเภทเดียวกันไม่ให้ตั้งชื่อซ้ำกัน ผู้ตั้งจึงต้องระมัดระวังทั้งมิให้ซ้ำกับผู้อื่น และยังมุ่งเน้นที่จะให้มีความหมายอันเป็นสิริมงคลอีกด้วย

นอกจากจะวิเคราะห์ชื่อธุรกิจว่ามาจากภาษาใดบ้างแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาแยกแยะออกไปอีกว่า ชื่อเหล่านี้มีที่มาจากชื่อเฉพาะประเภทใดบ้างเท่าที่สรุปออกมาได้ ๔ ประการคือ

๑. มาจากชื่อบุคคล เช่น สุปรานี ศิริภา วิริยะและบุตร เป็นต้น
๒. มาจากชื่อสถานที่ เช่น ชลบุรีเลิศทวิสตติล รัชดา-ตากสินเซอร์วิส สะพานใหม่แก๊ส เจ้าพระยาคาเฟ่ ตาพระยาฟาร์ม ฯลฯ
๓. มาจากชื่อบุคคลผสมกับสถานที่ เช่น เสาวนีย์ดีวานนท์ก่อสร้าง ทองสุข เซอร์วิสบริการปทุมธานี กระบี่สุเทพการเกษตร ฯลฯ
๔. มาจากผลิตภัณฑ์ เช่น มาสด้ารามอินทรา ชันฟลาวเวอร์ โซเล็กซ์อินดัสตรี จอห์นสันอเมริกันทิชชู ฯลฯ

ที่เหลือจากที่กล่าวแล้วนี้จะเป็นชื่อที่บอกประเภทธุรกิจ บอกคุณภาพ บอกความเจริญมั่งคั่ง ธรรมชาติ ความมั่นคง อำนาจ ชัยชนะ ความสุข คุณธรรม ความสวยงาม และความหมายอื่นๆ

ผู้วิจัยได้สรุปค่านิยมในการตั้งชื่อธุรกิจการค้าไว้อย่างน่าสนใจว่า การตั้งชื่อธุรกิจการค้าเป็นภาษาอังกฤษนั้น เพราะคนไทยมีความยกย่องในความรู้ความสามารถ ตลอดจนวิทยาการเทคโนโลยีของชาวตะวันตกมาช้านาน การตั้งชื่อเป็นภาษาอังกฤษจะช่วยให้ผู้ซื้อเข้าใจว่า ร้านค้าของตนเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าที่มาจากต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยเรื่องนี้มีคุณค่าในการบ่งชี้ค่านิยม และวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย โดยวิเคราะห์จากการสร้างคำที่ใช้ตั้งชื่อสถานประกอบการธุรกิจ ซึ่งมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การใช้ชื่อที่เป็นภาษาอังกฤษ หรือถ้าเสียงจากภาษาอังกฤษจะมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการค้ามิใช่ผู้นิยมภาษาจีนเหมือนดังที่เคยปฏิบัติมา นับว่าการเปลี่ยนแปลงทางภาษาเหล่านี้จะให้ข้อคิดในแง่สังคมศาสตร์ได้ทีเดียว

ภาคผนวก

รายชื่อเอกสารงานวิจัยที่ใช้ประกอบการเขียนบทความ

๑. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. “การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัด ในโรงเรียนประถมศึกษา”, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๗.
๒. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา”, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๗.
๓. กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. “รายงานประเมินความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนชั้น ป.๑-๖ ปีการศึกษา ๒๕๓๔”, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๗.
๔. ณรงฤทธิ์ โสภา. “วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่พูดภาษาเขมร และภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๑.
๕. พูนศรี อิมประไพ. “การศึกษาค้นคว้าทดลองในการอ่านออกเสียงภาษาไทย และการสร้างแบบฝึกซ้อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐.
๖. ลัดดา ศรีเลิศชาลย์. “วิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐.
๗. วิยะดา จงบรรจบ. “การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อธุรกิจการค้า”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔.
๘. สุชาดา ชาทอง. “การศึกษาลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา ๒๕๓๓”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๔.
๙. สุภาพรณ ณ บางช้าง. “การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย”, รายงานผลการวิจัยลำดับที่ ๖ โครงการเผยแพร่งานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ
(นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)
รองอธิบดีกรมวิชาการ
(นายสมาน ชาทิยานนท์)
ผู้อำนวยการสถาบันภาษาไทย
(นางสาวสมพร จารุณี)

บรรณาธิการ

นางบุษบา ประภาสพงศ์
นางจารุดี ฝิโลประการ
นางปราณี บุญชุ่ม

ภาพปก

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

ภาพประกอบ

นายนิยม กันตะโอภาส และคณะ

ออกแบบ

นายนิยม กันตะโอภาส และคณะ

